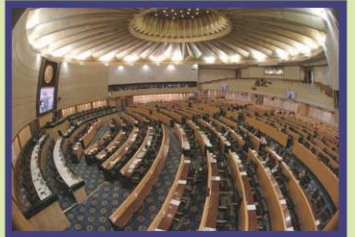

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๗
วันพฤหัสบดีที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

อ.พ. ๖๐/๒๕๕๗

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันไม่มีมาตรการป้องกันการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศที่ชัดเจน ส่งผลให้บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศไม่ได้รับความคุ้มครองและไม่ได้รับความเป็นธรรมเท่าที่ควร สมควรมีกฎหมายเพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ถูกเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. มีทั้งหมด ๓๖ มาตรา
สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

๑. บทนิยาม (ร่างมาตรา ๓)

ในพระราชบัญญัตินี้

“การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ” หมายความว่า การกระทำหรือไม่กระทำการใดอันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม โดยปราศจากความชอบธรรม เพราะเหตุที่บุคคลนั้นเป็นเพศชายหรือเพศหญิง หรือมีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศ โดยกำเนิด เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลทางวิชาการ ทางศาสนา หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๒. หมวด ๑ คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

๒.๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ สทพ.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนหกคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง และผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เป็นกรรมการและเลขานุการ และมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ (ร่างมาตรา ๕)

๒.๒ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๖)

๒.๓ กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๗)

๒.๔ กำหนดเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๘)

๒.๕ กำหนดเกี่ยวกับการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง (ร่างมาตรา ๙)

๒.๖ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ สทพ. (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๗ กำหนดเกี่ยวกับองค์ประชุมของคณะกรรมการ สทพ. ประธานในที่ประชุม และการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม (ร่างมาตรา ๑๑)

๒.๘ กำหนดให้คณะกรรมการ สทพ. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการ สทพ. มอบหมายได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

๓. หมวด ๒ คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศและสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

๓.๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ วลพ.” ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินสิบคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านนิติศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ และด้านจิตวิทยา อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน และให้ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว มีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ (ร่างมาตรา ๑๓)

๓.๒ กำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ วลพ. (ร่างมาตรา ๑๔)

๓.๓ กำหนดให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง การประชุมคณะกรรมการ สทพ. และการแต่งตั้งคณะกรรมการของคณะกรรมการ สทพ. มาใช้บังคับกับคณะกรรมการ วลพ. โดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๕)

๓.๔ กำหนดให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวรับผิดชอบงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการ สทพ. และคณะกรรมการ วลพ. และกำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๖)

๔. หมวด ๓ การตรวจสอบการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

๔.๑ กำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศจะกระทำมิได้ (ร่างมาตรา ๑๗)

๔.๒ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ใดเห็นว่าตนได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และมีใช่เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ วลพ. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่ามี การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศหรือไม่ ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ (ร่างมาตรา ๑๘)

๔.๓ กำหนดมาตรการชั่วคราวก่อนมีคำวินิจฉัยเพื่อคุ้มครองหรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (ร่างมาตรา ๑๙)

๔.๔ กำหนดให้คณะกรรมการ วลพ. มีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ด้วยวิธีใดที่เห็นเหมาะสม เพื่อระงับและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และให้การสงเคราะห์ผู้เสียหายตามความในหมวด ๔ (ร่างมาตรา ๒๐)

๔.๕ กำหนดเกี่ยวกับกรณีที่คณะกรรมการ วลพ. วินิจฉัยว่า มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น (ร่างมาตรา ๒๑)

๔.๖ กำหนดให้ กรรมการ วลพ. อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งคณะกรรมการ วลพ. มอบหมาย มีอำนาจหน้าที่เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หรือมีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๒)

๕.๗ กำหนดให้ กรรมการ วลพ. อนุกรรมการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้งในการปฏิบัติหน้าที่ (ร่างมาตรา ๒๓)

๕. หมวด ๔ การสงเคราะห์ผู้เสียหาย

๕.๑ กำหนดเกี่ยวกับสิทธิการขอรับการสงเคราะห์ของผู้เสียหาย (มาตรา ๒๔)

๕.๒ กำหนดเกี่ยวกับการยื่นคำขอแทนผู้เสียหาย ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือคนไร้ความสามารถ หรือผู้เสียหายไม่สามารถยื่นคำขอรับการสงเคราะห์ด้วยตนเองได้ (ร่างมาตรา ๒๕)

๕.๓ กำหนดเกี่ยวกับการสงเคราะห์ผู้เสียหาย (ร่างมาตรา ๒๖)

๕.๔ กำหนดเกี่ยวกับการได้รับการสงเคราะห์ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้เสียหายในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ (ร่างมาตรา ๒๗)

๖. หมวด ๕ กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

๖.๑ กำหนดให้มีการจัดตั้ง “กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ” ขึ้นในสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ (ร่างมาตรา ๒๘)

๖.๒ กำหนดเกี่ยวกับองค์ประกอบของกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ และกำหนดให้เงินและทรัพย์สินส่งเข้ากองทุนโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน (ร่างมาตรา ๒๙)

๖.๓ กำหนดกรอบวัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายเงินในกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ (ร่างมาตรา ๓๐)

๖.๔ กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการ สทพ. แต่งตั้งจำนวนสี่คน โดยจะต้องเป็นผู้แทนจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ เป็นกรรมการ และให้รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ คณะกรรมการบริหารกองทุนจะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้ (ร่างมาตรา ๓๑)

๖.๕ กำหนดให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง การประชุมคณะกรรมการ สทพ. และการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการของคณะกรรมการ สทพ. มาใช้บังคับกับคณะกรรมการบริหารกองทุนโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๓๒)

๗. หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

๗.๑ กำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ วลพ. ที่ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ด้วยวิธีใด ที่เห็นเหมาะสม เพื่อระงับและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (ร่างมาตรา ๓๔)

๗.๒ กำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งไม่อำนวยความสะดวก ไม่ชี้แจงข้อเท็จจริง ไม่ตอบหนังสือ สอบถาม หรือไม่ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่กรรมการ วลพ. อนุกรรมการ หรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ที่เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หรือมีหนังสือ สอบถามหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการ พิจารณา (ร่างมาตรา ๓๕)

๗.๓ กำหนดให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สำหรับความผิด ที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร) และผู้ว่าราชการจังหวัด (สำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในจังหวัดอื่น) ให้มีอำนาจเปรียบเทียบ ในกรณี que เห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่ควรได้รับโทษจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง (ร่างมาตรา ๓๖)

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

๑. การกำหนดให้มีกฎหมายเฉพาะที่ชัดเจนเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศ เป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติต่อทุกเพศอย่างให้เกียรติ ให้ความเคารพ เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมและความเท่าเทียมกันในสังคม

๒. เพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

๓. เพื่อกำหนดแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ เยียวยาหรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคล ที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ตลอดจนขจัดจัดการเลือกปฏิบัติและการกระทำความรุนแรงเพราะเหตุแห่งเพศ

๔. เพื่อให้สอดคล้องและรองรับอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี ในทุกรูปแบบ ของสหประชาชาติ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women) ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี

๕. เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลที่ตกเป็นเหยื่อของการเลือกปฏิบัติด้วยสาเหตุทางเพศ สามารถเข้าสู่กระบวนการตามกฎหมายนี้ได้

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการของวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ตุลาคม ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายณัฐ ผาสข ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
นางสาวสุภาวค์จิตต์ ไตรเทพพิสัย ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวสุพัชรา วรรณศิริกุล ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๑
นายอมร สุวรรณโรจน์ นิตกรปฏิบัติการ
นางกิตติมา อรุณพูลทรัพย์ วิทยากรปฏิบัติการ
นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวอมรรัตน์ สงเคราะห์ธรรม เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
นางสาวอลงกรณ์ ต้นเบ็ด เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘
ผลิตโดย
กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลกฎหมาย วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒ ๒๔๔ ๑๕๖๕

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ..... ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ๑

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

- คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย..... - ๑ -
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.
เรื่องเสร็จที่ ๗๔๗/๒๕๕๓ (ธันวาคม ๒๕๕๓)..... - ๓ -
- ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. - ๑๔ -
- อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ - ๑๖ -
- Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination
Against Women..... - ๓๐ -
- กฎหมายต่างประเทศ..... - ๔๐ -
 - ประเทศเนเธอร์แลนด์..... - ๔๐ -
 - ประเทศสวีเดน..... - ๔๐ -
 - สหราชอาณาจักร..... - ๔๐ -
- หลักความเสมอภาค..... - ๔๑ -
- สิทธิสตรี..... - ๔๘ -
- สิทธิของบุคคลหลากหลายทางเพศ - ๕๒ -
- การถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม - ๕๔ -

ภาคผนวก

: หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี

ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๒๐๕๗๘ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๔ ฉบับ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (๑)

: ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) (๒)

: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) (๑๒)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ของ

ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมา

ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

สาระสำคัญ

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ

๑.๒ เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันไม่มีมาตรการป้องกันการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ที่ชัดเจน ส่งผลให้บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศไม่ได้รับความคุ้มครองและ ไม่ได้รับความเป็นธรรมเท่าที่ควร สมควรมีกฎหมายเพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ถูกเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ

๔. วันใช้บังคับกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. บทนิยาม (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ” หมายความว่า การกระทำหรือ ไม่กระทำการใดอันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม โดยปราศจากความชอบธรรม เพราะเหตุที่บุคคลนั้นเป็นเพศชายหรือเพศหญิง หรือมีการแสดงออก ที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลทางวิชาการ ทางศาสนา หรือเพื่อประโยชน์ สาธารณะ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบัน ครอบครัว

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๖. มาตรารักษาการ (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกระเบียบหรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

๗. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๗.๑ หมวด ๑ คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

๗.๑.๑ กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ สทพ.” (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียม ระหว่างเพศ” เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ สทพ.” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ได้แก่ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และปลัดกระทรวงสาธารณสุข

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนหกคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศ ไม่น้อยกว่าห้าปีจำนวนสามคน และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนิติศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ หรือด้านจิตวิทยา จำนวนสามคน

ให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ และมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

๗.๑.๒ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ไม่เคยถูกไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ

เพราะกระทำผิดวินัย

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เคยต้องคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ. ว่าได้กระทำการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

(๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๘) ไม่เคยเป็นผู้กระทำการล่วงเกิน คุกคาม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศ

(๙) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

๗.๑.๓ กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี
เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไป
จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้
แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

๗.๑.๔ กำหนดเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจาก
การพ้นจากตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติ
เสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๖

๗.๑.๕ กำหนดการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้แต่งตั้งผู้อื่น
ดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่
เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

๗.๑.๖ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ สทพ. (ร่างมาตรา ๑๐)

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการ สทพ. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบาย มาตรการ และแผนปฏิบัติงานเพื่อให้มีการส่งเสริมความเท่าเทียม
ระหว่างเพศในทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น
- (๒) เสนอแนะนโยบาย และข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ
ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้
- (๓) กำหนดแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ สงเคราะห์ หรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคล
ซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ
- (๔) ตรวจสอบ แนะนำ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่
ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (๕) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน
มิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

(๖) เสนอรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อย
ปีละหนึ่งครั้ง

(๗) วางระเบียบเกี่ยวกับการกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการ
วลพ. และระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
สทพ. หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๗.๑.๗ กำหนดเกี่ยวกับองค์ประชุมของคณะกรรมการ สทพ. ประธานในที่ประชุม
และการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม (ร่างมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๑ การประชุมคณะกรรมการ สทพ. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า
กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ สทพ. ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจ
ปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธาน
กรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธาน
ในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง
ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียง
ชี้ขาด

๗.๑.๘ กำหนดให้คณะกรรมการ สทพ. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณา
หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการ สทพ. มอบหมายได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการ สทพ. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือ
ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการ สทพ. มอบหมายได้

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๗.๒ หมวด ๒ คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศและ
สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

๗.๒.๑ กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
ระหว่างเพศ เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ วลพ.” (ร่างมาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือก
ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ” เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ วลพ.” ประกอบด้วย ประธาน
กรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินสิบคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจาก
ผู้ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ด้านสิทธิมนุษยชน
ด้านนิติศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ และด้านจิตวิทยา อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน

ให้ผู้ช่วยการมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานเป็นเลขานุการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการตามวรรคหนึ่ง
ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ สทพ. กำหนด

ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๗.๒.๒ กำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ วลพ. (ร่างมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการ วลพ. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) วินิจฉัยปัญหาที่มีการยื่นคำร้องว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

ตามมาตรา ๑๘

(๒) กำหนดมาตรการชั่วคราวก่อนมีคำวินิจฉัยเพื่อคุ้มครองหรือบรรเทาทุกข์ตาม

มาตรา ๑๙

(๓) ออกคำสั่งตามมาตรา ๒๐

(๔) ยื่นเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๒๑

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

วลพ.

๗.๒.๓ กำหนดให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง การประชุมคณะกรรมการ สทพ. และการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการของคณะกรรมการ สทพ. มาใช้บังคับกับคณะกรรมการ วลพ. โดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการ วลพ. โดยอนุโลม

๗.๒.๔ กำหนดให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวรับผิดชอบงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการ สทพ. และคณะกรรมการ วลพ. และกำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๖ ให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวรับผิดชอบงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการ สทพ. และคณะกรรมการ วลพ. และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับคำร้องว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ พร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการ สทพ. คณะกรรมการ วลพ. หรือคณะอนุกรรมการ แล้วแต่กรณี

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

(๓) ประสานงานกับบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้ความคุ้มครองและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

(๔) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เสนอคณะกรรมการ สทพ. เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่รัฐมนตรี คณะกรรมการ สทพ. คณะกรรมการ วลพ. หรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย

ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๗.๓ หมวด ๓ การตรวจสอบการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

๗.๓.๑ กำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศจะกระทำมิได้ (ร่างมาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๗ การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศจะกระทำมิได้

๗.๓.๒ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ใดเห็นว่าตนได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และมีใช่เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ วลพ. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศหรือไม่ ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ (ร่างมาตรา ๑๘)

มาตรา ๑๘ บุคคลใดเห็นว่าตนได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และมีใช่เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ วลพ. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศหรือไม่ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ. ให้เป็นที่สุด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้อง การพิจารณา และการวินิจฉัย ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ สทพ.

การร้องขอตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ โดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินให้แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศได้ และหากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้

การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศอาจขอให้องค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ยื่นคำร้องหรือฟ้องคดีแทนได้

การฟ้องคดีตามวรรคสอง ให้ฟ้องภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่คณะกรรมการ วลพ. มีคำวินิจฉัย หรือนับแต่วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี

๗.๓.๓ กำหนดมาตรการชั่วคราวก่อนมีคำวินิจฉัยเพื่อคุ้มครองหรือบรรเทาทุกข์ แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (ร่างมาตรา ๑๙)

มาตรา ๑๙ ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ คณะกรรมการ วลพ. อาจกำหนดมาตรการชั่วคราวก่อนมีคำวินิจฉัยเพื่อคุ้มครองหรือบรรเทาทุกข์ แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศเท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณีก็ได้

๗.๓.๔ กำหนดให้คณะกรรมการ วลพ. มีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อระงับและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และให้การสงเคราะห์ผู้เสียหายตามความในหมวด ๔ (ร่างมาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่คณะกรรมการ วลพ. วินิจฉัยว่า เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ให้มีอำนาจออกคำสั่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ด้วยวิธีใดที่เห็นเหมาะสม เพื่อระงับและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

(๒) ให้การสงเคราะห์ผู้เสียหายตามความในหมวด ๔

คำสั่งของคณะกรรมการ วลพ. ตามวรรคหนึ่ง จะต้องแสดงเหตุผลอย่างชัดเจน และอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ได้เท่าที่จำเป็น รวมทั้งจะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการ สทพ. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

๗.๓.๕ กำหนดเกี่ยวกับกรณีที่คณะกรรมการ วลพ. วินิจฉัยว่า มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น (ร่างมาตรา ๒๑)

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่คณะกรรมการ วลพ. วินิจฉัยว่า มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้คณะกรรมการ วลพ. ยื่นเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อพิจารณายื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

๗.๓.๖ กำหนดให้ กรรมการ วลพ. อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งคณะกรรมการ วลพ. มอบหมาย มีอำนาจหน้าที่เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หรือมีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๒)

มาตรา ๒๒ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการ วลพ. อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการ วลพ. มอบหมาย มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยมีหมายค้น เว้นแต่หากเนินเข้าไปกว่าจะขอหมายจะทำให้พยานหลักฐานนั้นถูกยักย้ายหรือทำลาย
- (๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา

ให้ผู้เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ชี้แจงข้อเท็จจริง ตอบหนังสือสอบถาม หรือส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่กรรมการ วลพ. อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ในการปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง

๗.๓.๗ กำหนดให้ กรรมการ วลพ. อนุกรรมการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้งในการปฏิบัติหน้าที่ (ร่างมาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๓ ให้กรรมการ วลพ. อนุกรรมการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๗.๔ หมวด ๔ การสงเคราะห์ผู้เสียหาย

๗.๔.๑ กำหนดเกี่ยวกับสิทธิการขอรับการสงเคราะห์ของผู้เสียหาย (มาตรา ๒๔)

มาตรา ๒๔ เมื่อคณะกรรมการ วลพ. มีคำวินิจฉัยว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ให้ผู้เสียหายมีสิทธิขอรับการสงเคราะห์โดยยื่นคำขอต่อสำนักงานตามแบบที่ผู้อำนวยการประกาศกำหนดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ.

สิทธิขอรับการสงเคราะห์ตามวรรคหนึ่ง เป็นสิทธิเฉพาะตัวไม่อาจโอนกันได้ และไม่ตกทอดทางมรดก

๗.๔.๒ กำหนดเกี่ยวกับการยื่นคำขอแทนผู้เสียหาย ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือคนไร้ความสามารถ หรือผู้เสียหายไม่สามารถยื่นคำขอรับการสงเคราะห์ด้วยตนเองได้ (ร่างมาตรา ๒๕)

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถ หรือในกรณีที่ผู้เสียหายไม่สามารถยื่นคำขอรับการสงเคราะห์ด้วยตนเองได้ ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาล สามีหรือภริยา หรือผู้ดูแล แล้วแต่กรณี จะยื่นคำขอแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการประกาศกำหนด

๗.๔.๓ กำหนดเกี่ยวกับการสงเคราะห์ผู้เสียหาย (ร่างมาตรา ๒๖)

มาตรา ๒๖ การสงเคราะห์ผู้เสียหายให้กระทำโดยให้ความช่วยเหลือประการหนึ่งประการใด หรือให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าขาดประโยชน์ที่ทำได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ

(๒) ค่าสูญเสียโอกาสที่เป็นค่าเสียหายในเชิงพาณิชย์ซึ่งสามารถคำนวณเป็นเงินได้

(๓) ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทาง

ร่างกายและจิตใจ

(๔) การสงเคราะห์ในรูปแบบหรือลักษณะอื่น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และจำนวนเงินในการสงเคราะห์ผู้เสียหายตามวรรคหนึ่ง

ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ สทพ. กำหนด

๗.๔.๔ กำหนดเกี่ยวกับการได้รับการสงเคราะห์ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้เสียหายในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ (ร่างมาตรา ๒๗)

มาตรา ๒๗ การได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๒๖ ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้เสียหายในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๗.๕ หมวด ๕ กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

๗.๕.๑ กำหนดให้มีการจัดตั้ง “กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ” ขึ้นในสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ (ร่างมาตรา ๒๘)

มาตรา ๒๘ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศตามพระราชบัญญัตินี้

๗.๕.๒ กำหนดเกี่ยวกับองค์ประกอบของกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ และกำหนดให้เงินและทรัพย์สินส่งเข้ากองทุนโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน (ร่างมาตรา ๒๙)

มาตรา ๒๙ กองทุน ประกอบด้วย

- (๑) เงินสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ
- (๒) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้กองทุน
- (๓) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) ผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน
- (๕) รายได้อื่น

เงินและทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งให้ส่งเข้ากองทุนโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

๗.๕.๓ กำหนดกรอบวัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายเงินในกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ (ร่างมาตรา ๓๐)

มาตรา ๓๐ เงินในกองทุนนี้ให้ใช้จ่ายภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (๑) เพื่อกิจกรรมหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ
- (๒) เพื่อคุ้มครองและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ
- (๓) เพื่อช่วยเหลือ สงเคราะห์ หรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามมาตรา ๒๖

(๔) เพื่อการสอดส่องดูแลและให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับ การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) เพื่อส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

(๖) เพื่อการติดต่อและประสานงานกับบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

(๗) เพื่อการอื่นตามที่คณะกรรมการ สทพ. เห็นสมควร

๗.๕.๔ กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารกองทุน (ร่างมาตรา ๓๑)

มาตรา ๓๑ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการ สทพ. แต่งตั้งจำนวนสี่คน ในจำนวนนี้จะต้องเป็นผู้แทนจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ เป็นกรรมการ

ให้รองผู้อำนวยการซึ่งผู้อำนวยการมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการบริหารกองทุนจะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

๗.๕.๕ กำหนดให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง การประชุมคณะกรรมการ สทพ. และการแต่งตั้งคณะกรรมการของคณะกรรมการ สทพ. มาใช้บังคับกับคณะกรรมการบริหารกองทุนโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๓๒)

มาตรา ๓๒ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการบริหารกองทุนโดยอนุโลม

๗.๕.๖ กำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุน (ร่างมาตรา ๓๓)

มาตรา ๓๓ คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุน การรับ การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการระดมทุน การลงทุน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ สทพ. กำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๒) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินสงเคราะห์แก่ผู้เสียหายเนื่องจากการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามระเบียบที่คณะกรรมการ สทพ. กำหนด

(๓) รายงานสถานะทางการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการ สทพ.

๗.๖ หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

๗.๖.๑ กำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ วลพ. ที่ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ด้วยวิธีใดที่เห็นเหมาะสม เพื่อระงับและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (ร่างมาตรา ๓๔)

มาตรา ๓๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ วลพ. ตามมาตรา ๒๐ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๗.๖.๒ กำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งไม่อำนวยความสะดวก ไม่ชี้แจงข้อเท็จจริง ไม่ตอบหนังสือสอบถาม หรือไม่ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่กรรมการ วลพ. อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หรือมีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา (ร่างมาตรา ๓๕)

มาตรา ๓๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๗.๖.๓ กำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร) และผู้ว่าราชการจังหวัด (สำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในจังหวัดอื่น) ให้มีอำนาจเปรียบเทียบ ในกรณี que เห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่ควรได้รับโทษจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง (ร่างมาตรา ๓๖)

มาตรา ๓๖ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าเจ้าพนักงานดังต่อไปนี้เห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่ควรได้รับโทษจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง ให้มีอำนาจเปรียบเทียบ ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้อำนวยการ สำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร
- (๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในจังหวัดอื่น

ในกรณีที่มีการสอบสวน ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้ผู้อำนวยการหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่บุคคลนั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ให้ดำเนินคดีต่อไป

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย*

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

เพื่อให้ความคุ้มครองแก่เพศหญิง เพศชาย และเพศพิเศษหรือบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นเพศโดยกำเนิดหรือแม้ว่าภายหลังเกิดมาแล้วมีความประสงค์ที่จะดำรงเพศหรือดำรงสถานะที่แตกต่างไปอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในการที่จะดำรงสถานะอยู่ในสังคมไทยอย่างเท่าเทียมกันและมีโอกาสเหมือนกัน และเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลที่ตกเป็นเหยื่อของการเลือกปฏิบัติด้วยสาเหตุทางเพศสามารถเข้าสู่กระบวนการตามกฎหมายนี้ได้ ตลอดจนให้มีการให้ความช่วยเหลือ เยียวยาหรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

๓. ผู้ทำภารกิจ

กฎหมายนี้ได้กำหนดให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวในฐานะหน่วยงานกลางที่ได้ดูแลและดำเนินงานด้านการพัฒนาสตรี การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรี การส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายเข้ามาเป็นหน่วยงานปฏิบัติ

๔. เหตุผลและความจำเป็นในการตรากฎหมาย

ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ชัดเจนเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาค่าเลือกปฏิบัติโดยสาเหตุเกี่ยวกับเพศ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาค่าในเรื่องเกี่ยวกับความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมทางเพศ จึงต้องยกร่างกฎหมายพิเศษที่มีลักษณะในการให้ความคุ้มครองบุคคลจากการถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยสาเหตุทางเพศอย่างครอบคลุมในทุกพื้นที่

๕. ความซ้ำซ้อนกฎหมายอื่น

ไม่มี

* ที่มา : สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

๖. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

ไม่ก่อให้เกิดภาระแก่บุคคล แต่มีความคุ้มค่า เพราะเป็นการให้ความคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยสาเหตุทางเพศ

๗. ความพร้อมของรัฐ

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวมีความพร้อมในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

๘. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๙. วิธีการทำงานและตรวจสอบ

๙.๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบาย และข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับต่อคณะรัฐมนตรี และประสานการดำเนินงานเพื่อให้ความคุ้มครองและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ และกำหนดแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ เยียวยาหรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการติดตามดูแลและให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

๙.๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศเพื่อทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

๙.๓ กำหนดให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวทำหน้าที่งานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศและรับคำร้องหรือคำขอเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

๑๐. อำนาจในการตราอนุบัญญัติ

ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

เรื่องเสร็จที่ ๗๔๗/๒๕๕๓

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๒๑๗๕๖ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ตามที่กระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ให้ความเห็นของสำนักงาน ก.พ. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีที่เห็นควรให้ค้ำนังถึงชนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และวัฒนธรรมของไทยไปพิจารณาด้วย

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) พิจารณา โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงบประมาณ สำนักงาน ก.พ. และสำนักงาน ก.พ.ร.) กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) กระทรวงการต่างประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวง) กระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวง และสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว) กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง) กระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวง) กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ) และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ

๑.๑ เหตุผล ความจำเป็น และความจำเป็นของร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากปัญหาการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคล รวมทั้งสตรีเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก ขณะเดียวกันประเทศต่าง ๆ ได้มีความพยายามที่จะผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติ ซึ่งบางประเทศก็สามารถผลักดันกฎหมายที่ห้ามการเลือกปฏิบัติโดยสาเหตุเกี่ยวกับเพศเป็นการเฉพาะได้ แต่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายในลักษณะดังกล่าว ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ ได้บัญญัติให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ดังนั้น กระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรีและ

การส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย จึงได้มีการศึกษาและยกย่องพระราชบัญญัติส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. โดยวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกฎหมายเฉพาะด้านที่ส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมกันเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมและคุ้มครองผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิอันเนื่องมาจากเหตุแห่งเพศ และเพื่อให้เป็นกฎหมายที่รองรับการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบของสหประชาชาติ

๑.๒ สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

(๑) เป็นการเปิดโอกาสอย่างเสมอภาค กล่าวคือ หากบุคคลใดเห็นว่าตนได้ตกเป็นเหยื่อของการเลือกปฏิบัติด้วยสาเหตุทางเพศก็สามารถเข้ามาสู่กระบวนการตามกฎหมายฉบับนี้ได้อย่างเท่าเทียมกัน

(๒) มิได้จำกัดความคุ้มครองเฉพาะเพศหญิง กล่าวคือ มิได้เลือกปฏิบัติว่าบุคคลที่จะเข้ามาสู่กระบวนการนั้นจะเป็นเพศชาย เพศหญิง หรือเพศพิเศษ (ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ)

(๓) เป็นกฎหมายทางเลือก ซึ่งมีลักษณะการให้ใช้สิทธิ กล่าวคือ ถ้าไม่ใช้ก็ไม่必有บทลงโทษ และหากคิดว่าตนเองไม่เดือดร้อนหรือไม่ถูกละเมิดก็ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการตามกฎหมายฉบับนี้

(๔) เป็นเรื่องเฉพาะตัว ถ้าผู้ถูกกระทำไม่เดือดร้อน บุคคลอื่นจะใช้สิทธิแทนไม่ได้ เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ไม่ประสงค์ที่จะก่อให้เกิดความวุ่นวายในสังคมและไม่ต้องการยุยงหรือส่งเสริมให้เกิดความแตกแยกระหว่างเพศชาย เพศหญิง หรือเพศพิเศษ แต่ประการใด

(๕) การเข้าสู่กระบวนการกระทำได้โดยง่าย มีกฎและระเบียบที่ชัดเจน ซึ่งกระบวนการเข้าสู่ระบบที่มีความชัดเจนย่อมจะทำให้ประชาชนทุกคนทราบถึงวิธีการที่แน่นอนและได้รับการปฏิบัติที่เหมือน ๆ กัน

(๖) มีหน่วยงุนที่เป็นอิสระและเป็นกลางในการดูแลรับผิดชอบเรื่องนี้เป็นการเฉพาะ

(๗) มีคณะกรรมการที่มีความเหมาะสม โดยมีได้พิจารณาเฉพาะสัดส่วนระหว่างผู้ชายและผู้หญิงที่จะต้องเท่ากัน แต่พิจารณาถึงคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นกรรมการโดยมุ่งเน้นว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในมิติของเพศชาย เพศหญิง และเพศพิเศษ กล่าวคือเข้าใจในความเป็นชาย เป็นหญิง และเป็นเพศพิเศษ ดังนั้น คุณสมบัติที่เหมาะสมจึงจะต้องพิจารณาด้วยความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค โดยเฉพาะความเสมอภาคระหว่างเพศ ซึ่งจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับความเท่าเทียมที่กฎหมายไม่ประสงค์ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยสาเหตุระหว่างเพศ ทั้งนี้ เพื่อให้คณะกรรมการสามารถใช้อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๘) กรรมการมีอำนาจหน้าที่ชัดเจน คำสั่งของกรรมการมีสภาพบังคับทางกฎหมายที่ชัดเจนและมีบทกำหนดโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งเป็นการเฉพาะ

(๙) เพื่อเป็นหลักประกันให้ผู้เข้าสู่กระบวนการได้มั่นใจในความโปร่งใสและเป็นธรรมจึงได้กำหนดให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ กล่าวคือ แม้จะถือว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเป็นที่สุด แต่หากคู่กรณีเห็นว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็สามารถนำคดีเข้าสู่ศาลปกครองได้ ซึ่งเป็นช่องทางตรวจสอบว่าการกระทำดังกล่าวยังถูกเลือกปฏิบัติอยู่อีกหรือไม่

(๑๐) การให้ความช่วยเหลือทางการเงินและการช่วยเหลือสงเคราะห์อย่างอื่น โดยกำหนดให้จ่ายเงินช่วยเหลือแทนการจ่ายค่าตอบแทน ทั้งนี้ ได้กำหนดรายละเอียดและกฎเกณฑ์ ในการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งจะทำให้การใช้บังคับกฎหมายมีความเป็นไปได้และมีปัญหา ในทางปฏิบัติน้อยที่สุด

(๑๑) มีกองทุนส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศ โดยกำหนด วัตถุประสงค์ ที่มา และกรอบการใช้จ่ายเงินของกองทุนดังกล่าวอย่างชัดเจน

(๑๒) ให้ความสำคัญกับการกำหนดบทนิยามที่ชัดเจน ครอบคลุม และ เข้าใจง่าย เพื่อความสะดวกในการใช้บังคับกฎหมายฉบับนี้ต่อไป

๒. ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ กระทรวงการต่างประเทศ ไม่มีข้อขัดข้องในหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ เพราะข้อบทส่วนใหญ่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women : CEDAW) ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคีแล้วตั้งแต่วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๔๘ และมีผลใช้บังคับกับประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๘ นอกจากนี้ การจัดตั้งองค์กรที่เป็นอิสระและเป็นกลาง ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศ และคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือก ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ น่าจะเป็นการสร้างหลักประกันการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเพศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม กระทรวงการต่างประเทศมีข้อสังเกต ดังนี้

(๑) อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียม ระหว่างเพศ และคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ควรจะต้อง กำหนดให้ชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกับองค์กรที่มีอยู่แล้ว อาทิ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ตรวจการแผ่นดิน และผู้ตรวจการรัฐสภา นอกจากนี้ โดยที่คณะกรรมการวินิจฉัยฯ มีอำนาจใน การออกคำสั่งตามมาตรา ๓๑ ภายหลังตรวจสอบพบที่มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่าง เพศตามมาตรา ๗ และหากผู้ใดฝ่าฝืนมาตราทั้งสองดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้ง จำทั้งปรับ ซึ่งอำนาจดังกล่าวจะทำให้คณะกรรมการวินิจฉัยฯ มีลักษณะเป็นองค์กรตุลาการ อัน เป็นเรื่องนโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกระบวนการยุติธรรมของไทย ดังนั้น ควร สอบถามความเห็นของสำนักงานศาลยุติธรรมและกระทรวงยุติธรรมในเรื่องนี้ด้วย

(๒) ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ความคุ้มครองรวมไปถึงเพศชายและ เพศพิเศษหรือบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศด้วย ไม่ว่าจะเป็นเพศโดยกำเนิดหรือแม้ว่า ภายหลังเกิดมาแล้วมีความประสงค์จะดำรงเพศหรือดำรงสถานะที่แตกต่างไปก็ตาม ซึ่งถือเป็น พัฒนาการทางบวกในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของไทย อย่างไรก็ตาม หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรจะพิจารณาถึงความพร้อมทางกฎหมายและทางปฏิบัติของประเทศไทยด้วยว่า ในปัจจุบัน มีกฎหมายรับรองสถานะของเพศพิเศษและบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศแล้วหรือไม่ ผลกระทบทางด้านกฎหมายหรือในทางปฏิบัติ รวมถึงความเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ ต่อประเด็นดังกล่าวด้วย

๒.๒ กระทรวงศึกษาธิการ เห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยไม่มีข้อสังเกต

๒.๓ กระทรวงมหาดไทย มีข้อสังเกต ดังนี้

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ ได้บัญญัติรับรองให้ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันไว้แล้ว และมาตรา ๒๕๖ ได้บัญญัติให้มืองค์กรตามรัฐธรรมนูญคือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนโดยมาตรา ๒๕๗ บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และให้มีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองได้ในกรณีที่กฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือการกระทำใดขัดต่อรัฐธรรมนูญ และเป็นผู้เสียหายแทนประชาชนเพื่อฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมได้ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนั้น เมื่อรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศได้บัญญัติรับรองและกำหนดองค์การเพื่อคุ้มครองกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนไว้ครอบคลุมแล้ว จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมกว่า

(๒) โดยที่มาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” ซึ่งตามร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรและกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่มีลักษณะซ้ำซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา ๒๕๖ และมาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น หากบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัตินี้มีความไม่สอดคล้องขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในส่วนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องแล้ว บทบัญญัติตามร่างพระราชบัญญัตินี้จะเป็นอันใช้บังคับมิได้ จึงควรพิจารณาอย่างระมัดระวังและรอบคอบในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องด้วย

(๓) ลักษณะของการจัดตั้งองค์กรและอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามร่างพระราชบัญญัตินี้มีลักษณะซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีอยู่แล้ว จะทำให้ประชาชนเกิดความสับสนได้ว่า หากเกิดกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นแล้ว ประชาชนจะต้องไปใช้สิทธิร้องเรียนต่อองค์กรใดระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญกับองค์กรตามร่างพระราชบัญญัตินี้

(๔) ด้านการจัดงบประมาณภาครัฐ เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้รัฐบาลต้องจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับกองทุนส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมทางเพศ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มภาระด้านงบประมาณภาครัฐ จึงควรคำนึงถึงประเด็นด้านงบประมาณภาครัฐด้วย

๒.๔ กระทรวงแรงงาน เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ... และเห็นว่าตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มีบทบัญญัติที่ส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศซึ่งสอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เช่น มาตรา ๑๔ บัญญัติให้นายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างชายและหญิงเท่าเทียมกันในการจ้างงาน มาตรา ๕๓ บัญญัติให้กรณีงานที่มีลักษณะและคุณภาพอย่างเดียวกันให้นายจ้างกำหนดค่าจ้างค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าทำงานล่วงเวลาในวันหยุด ให้แก่ลูกจ้างเท่าเทียมกัน

ไม่ว่าลูกจ้างนั้นจะเป็นหญิงหรือชาย และมาตรา ๔๘ บัญญัติให้ประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ใบบังคับแก่นายจ้างและลูกจ้างไม่ว่านายจ้างและลูกจ้างนั้นจะมีสัญชาติ ศาสนา หรือเพศใด เป็นต้น

๒.๕ สำนักงบประมาณ เห็นด้วยกับเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกฎหมายเฉพาะด้านที่ส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมกัน เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมและคุ้มครองผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิอันเนื่องมาจากเหตุแห่งเพศ และเพื่อให้เป็นกฎหมายที่รองรับการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบของสหประชาชาติ โดยมีความเห็นบางประเด็นในร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

(๑) ในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและทิศทาง มีส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบซึ่งได้รับงบประมาณแผ่นดินเป็นผู้ดำเนินการอยู่แล้ว จึงมีความเห็นว่า ในหลักการไม่มีความจำเป็นที่จะต้องจัดตั้งกองทุนขึ้นใหม่ ตามมาตรา ๔๑ หากพิจารณาแล้วเห็นว่า ยังมีความจำเป็นที่จะต้องเสริมหรือต่อยอดจากการดำเนินงานของส่วนราชการที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง ก็เห็นสมควรให้มีกองทุนได้โดยเงินกองทุนที่จัดตั้งขึ้นนี้สมควรใช้จากแหล่งเงินทุนอื่นที่ใช้เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ เช่น ค่าปรับที่ได้รับตามพระราชบัญญัตินี้ เงินบริจาค เป็นต้น

(๒) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหน่วยงานในสังกัดที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายครอบคลุมถึงภารกิจด้านการส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมกัน เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมและคุ้มครองผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิอันเนื่องมาจากเหตุแห่งเพศโดยตรงอยู่แล้ว ดังนั้น การกำหนดแผนงาน งาน หรือโครงการ จึงไม่สามารถให้ความซ้ำซ้อนในระบบการทำงานของหน่วยงานของรัฐ และสมควรดำเนินการให้สอดคล้องตามนโยบายมาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐและการมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน โดยบูรณาการร่วมกันในระดับคณะกรรมการและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๓) การให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้เสียหายตามมาตรา ๓๔ ไม่สมควรเป็นภาระของรัฐบาลที่จะต้องรับผิดชอบ เพราะรัฐบาลมิได้เป็นผู้กระทำความผิด ดังนั้น จึงเห็นสมควรกำหนดให้ชัดเจนว่าจะใช้จ่ายจากแหล่งเงินใด เช่น จากเงินค่าปรับ ตามหมวด ๔ เป็นต้น

๒.๖ สำนักงาน ก.พ. มีความเห็น ดังนี้

(๑) เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกฎหมายเฉพาะด้านที่ส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมกัน เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมและคุ้มครองผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิอันเนื่องมาจากเหตุแห่งเพศ และเพื่อให้เป็นกฎหมายที่รองรับการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบของสหประชาชาติ

(๒) โดยที่คณะกรรมการส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศ (คณะกรรมการ อทพ.) มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย มาตรการ กลไก แผนปฏิบัติงาน และประสานการดำเนินงานเพื่อให้มีการส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศครอบคลุมหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ อทพ. เป็นมาตรฐานเดียวกันกับการพิทักษ์ระบบคุณธรรมของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) และเพื่อการประสานการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวของภาครัฐ จึงเห็นว่า ควรกำหนดให้มีเลขาธิการ ก.พ. ในฐานะกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนซึ่งปฏิบัติหน้าที่พิทักษ์ระบบคุณธรรมในระบบราชการพลเรือน และต่อไปอาจจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมตามร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการ อทพ. ด้วย

๒.๗ สำนักงาน ก.พ.ร. มีความเห็น ดังนี้

(๑) เห็นด้วยกับการมีร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. เนื่องจากในปัจจุบันสตรีเป็นประชากรที่มีส่วนทำให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก และปัญหาการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อสตรีได้ส่งผลกระทบต่อต่าง ๆ มีความพยายามที่จะผลักดันให้มีกฎหมายห้ามการเลือกปฏิบัติโดยสาเหตุเกี่ยวกับเพศเป็นการเฉพาะ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ ได้บัญญัติว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้มุ่งที่จะคุ้มครองเฉพาะสตรี แต่ได้ให้ความคุ้มครองรวมถึงเพศชายและเพศพิเศษหรือบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศด้วย จึงเป็นกฎหมายที่มีความสอดคล้องกับหลักความเสมอภาคและการให้ความคุ้มครองต่อบุคคลตามหลักสิทธิมนุษยชน

(๒) เห็นด้วยกับบทบัญญัติตามมาตรา ๒๑ ของร่างพระราชบัญญัตินี้ที่กำหนดให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศและคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ รวมทั้งงานปฏิบัติการอื่น ๆ เนื่องจากเป็นอำนาจหน้าที่ที่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๕ อยู่แล้ว จึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจดังกล่าวได้

๓.สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. แล้ว สรุปผลการพิจารณาได้ ดังนี้

๓.๑ แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑ (ชื่อร่างฯ) จาก “พระราชบัญญัติส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.” เป็น “พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.” เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาของร่างฯ (ร่างมาตรา ๑)

๓.๒ ตัดร่างเดิมมาตรา ๓ (กฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับอื่นที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน) ออก เนื่องจากเป็นไปตามหลักการตีความกฎหมายทั่วไป จึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดไว้

๓.๓ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๔ (บทนิยาม) โดยตัดนิยามคำว่า “เพศ” “เพศโดยกำหนด” “ผู้เสียหาย” “ประธานกรรมการ” และคำว่า “อนุกรรมการ” ออก รวมทั้งเพิ่มนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” และคำว่า “ผู้อำนวยการ” เพื่อให้ถูกต้อง ชัดเจน และสอดคล้องกับเนื้อหาของร่างฯ (ร่างมาตรา ๓)

๓.๔ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๕ (มาตราวิชาการ) โดยเพิ่มเติมอำนาจของรัฐมนตรีในการออกประกาศ ทั้งนี้ เพื่อรองรับการออกประกาศกำหนดแบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามร่างมาตรา ๒๓ วรรคสาม (ร่างมาตรา ๕)

๓.๕ ตัดร่างเดิมมาตรา ๖ (วัตถุประสงค์ของร่างพระราชบัญญัติฯ) ออก เนื่องจากไม่มีสภาพบังคับ ควรกำหนดไว้ในบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างฯ

๓.๖ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๗ (ห้ามมิให้กระทำการอันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ) โดยนำไปกำหนดรวมไว้ในหมวดว่าด้วยการตรวจสอบการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (ร่างมาตรา ๑๗)

๓.๗ ตัดร่างเดิมมาตรา ๘ (บทกำหนดโทษกรณีผู้ใช้และผู้สนับสนุน) ออก เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญากำหนดมาตรการลงโทษกรณีดังกล่าวไว้แล้ว ในกรณีนี้จึงไม่ควรกำหนดให้แตกต่างจากประมวลกฎหมายอาญา

๓.๘ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๙ (องค์ประกอบคณะกรรมการ) โดยตัดความในวรรคสามออก เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ร่างมาตรา ๕)

๓.๙ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๑๐ (คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) โดยตัดความใน (๕) (๙) และ (๑๐) ออก และเพิ่มกรณีการล่วงเกินคุณคามหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศ เป็น (๗) เพื่อให้คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๖)

๓.๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๑๑ (วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) โดยเพิ่มวรรคสอง กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการใหม่ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเป็นไปอย่างต่อเนื่องในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการใหม่ (ร่างมาตรา ๗)

๓.๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๑๒ (การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) โดยตัดความใน (๓) ออก เนื่องจากมีกำหนดไว้แล้วในร่างมาตรา ๖ (คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ) (ร่างมาตรา ๘)

๓.๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๑๓ (การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง) โดยตัดกำหนดเวลาสามสิบวันในวรรคหนึ่งออก เพื่อมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งไม่อาจกำหนดเวลาที่แน่นอนได้ และตัดความในวรรคสามออก เนื่องจากความในวรรคหนึ่งมีเขียนรองรับไว้แล้วว่า กรณีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ (ร่างมาตรา ๙)

๓.๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๑๕ (อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ สทพ.) ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ วลพ. และอำนาจหน้าที่ของสำนักงานฯ (ร่างมาตรา ๑๐)

๓.๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๓ คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (ร่างเดิมมาตรา ๑๗ ถึงร่างเดิมมาตรา ๒๐) และหมวด ๔ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (ร่างเดิมมาตรา ๒๑ และร่างเดิมมาตรา ๒๑/๑) โดยกำหนดรวมเป็นหมวดเดียวกัน และแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการ วลพ. โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศเพียงชุดเดียว รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของสำนักงานฯ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ วลพ. ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ สทพ. (ร่างมาตรา ๑๓ ถึงร่างมาตรา ๑๖)

๓.๑๕ กำหนดห้ามมิให้มีการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ทำนองเดียวกับมาตรการคุ้มครองคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ร่างมาตรา ๑๗)

๓.๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๒๒ (สิทธิยื่นคำร้อง) โดยกำหนดให้เป็นแนวทางเดียวกับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ร่างมาตรา ๑๘)

๓.๑๗ ตัดร่างเดิมมาตรา ๒๓ ถึงร่างเดิมมาตรา ๓๐ ออก เนื่องจากเป็นรายละเอียดในทางปฏิบัติ ควรกำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการ สทพ. เพื่อประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติและง่ายต่อการแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสถานการณ์

๓.๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๓๑ (อำนาจของคณะกรรมการ วลพ. ในกรณีมีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ) โดยนำความใน (๔) ไปกำหนดเป็นร่างใหม่ มาตรา ๑๙ (มาตรการคุ้มครองชั่วคราว) และนำความในวรรคสองและวรรคสามไปกำหนดรวมไว้เป็นวรรคเดียวกันเพื่อให้เนื้อหามีความกระชับและชัดเจน รวมทั้งตัดความในวรรคสี่ออก เนื่องจากเป็นรายละเอียดในทางปฏิบัติ ควรกำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการ สทพ. (ร่างมาตรา ๒๐)

๓.๑๙ ตัดร่างเดิมมาตรา ๓๓ (สิทธิยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง) ออก เนื่องจากไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดไว้ เพราะคู่กรณีสามารถนำคดีไปสู่ศาลปกครองได้อยู่แล้วตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

๓.๒๐ ตัดร่างเดิมมาตรา ๓๔ (การดำเนินการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ.) ออก เนื่องจากเป็นรายละเอียดในทางปฏิบัติ ควรกำหนดให้ออกเป็นระเบียบคณะกรรมการ สทพ.

๓.๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๓๕ (อำนาจเข้าไปในเคหสถานโดยไม่ต้องมีหมายค้น) เพื่อให้สอดคล้องและเป็นมาตรฐานเดียวกับกฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (ร่างมาตรา ๒๒)

๓.๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๓๖ (สิทธิขอรับการสงเคราะห์) โดยกำหนดให้ยื่นคำขอรับการสงเคราะห์ได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ. และเพิ่มความเป็นวรรคสอง กำหนดให้เป็นสิทธิเฉพาะตัวและไม่ตกทอดทางมรดก ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง (ร่างมาตรา ๒๔)

๓.๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๓๗ (การยื่นคำขอรับการสงเคราะห์แทน) โดยกำหนดให้เป็นแนวทางเดียวกับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และตัดความในวรรคสองออก เนื่องจากแม้ไม่กำหนดไว้ ก็สามารถมอบอำนาจได้อยู่แล้ว (ร่างมาตรา ๒๕)

๓.๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๓๘ (กำหนดให้การสงเคราะห์เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ สทพ. กำหนด) โดยนำไปกำหนดรวมไว้ในวรรคสองของร่างใหม่ มาตรา ๒๖ เพื่อให้เนื้อหามีความต่อเนื่องและชัดเจน

๓.๒๕ กำหนดให้การสงเคราะห์ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้อง ในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ ทำนองเดียวกับมาตรการคุ้มครองคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ร่างมาตรา ๒๖)

๓.๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๔๐ โดยเพิ่มวรรคสองกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้งที่ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อคุ้มครองบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๒๓)

๓.๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๔๑ (การจัดตั้งกองทุนและทรัพย์สินของกองทุน) โดยตัดความใน (๑) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ ออก เพื่อมิให้กระทบต่องบประมาณแผ่นดิน และกำหนดแยกออกเป็นสองมาตราเพื่อให้เนื้อหามีความชัดเจน (ร่างมาตรา ๒๔ และร่างมาตรา ๒๕)

๓.๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๔๒ (เงินและผลประโยชน์ของกองทุนไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง) โดยกำหนดเป็นวรรคสองของร่างใหม่มาตรา ๒๕ เพื่อให้เนื้อหามีความต่อเนื่องและชัดเจน

๓.๒๙ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๔๓ (การบริหารกองทุน) โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนทำหน้าที่ในการบริการกองทุนโดยเฉพาะ เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนมีประสิทธิภาพ (ร่างมาตรา ๓๑ ร่างมาตรา ๓๒ และร่างมาตรา ๓๓)

๓.๓๐ ตัดบทกำหนดโทษร่างเดิมมาตรา ๔๕ และร่างเดิมมาตรา ๔๖ ออก เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์เพื่อการส่งเสริมจึงไม่ควรกำหนดบทลงโทษทางอาญา ทำนองเดียวกับมาตรการคุ้มครองคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๓.๓๑ ตัดบทกำหนดโทษร่างเดิมมาตรา ๔๘ และร่างเดิมมาตรา ๔๙ ออก เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญากำหนดมาตรการลงโทษกรณีดังกล่าวไว้แล้ว ในกรณีนี้จึงไม่ควรกำหนดให้แตกต่างจากประมวลกฎหมายอาญา

๓.๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๔๗ (บทกำหนดโทษกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ วลพ.) โดยกำหนดบทลงโทษให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา และกำหนดแยกออกเป็นสองมาตราเพื่อให้เนื้อหามีความชัดเจน (ร่างมาตรา ๓๔ และร่างมาตรา ๓๕)

๓.๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมมาตรา ๕๐ (อำนาจเปรียบเทียบปรับ) เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน (ร่างมาตรา ๓๖)

อย่างไรก็ตาม ในชั้นการยึดยืนยันร่างฯ กระทรวงการต่างประเทศและสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีหนังสือยืนยันให้ความเห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติม แต่มีข้อสังเกตบางประการ ดังนี้

๑) กระทรวงการต่างประเทศมีข้อสังเกตเกี่ยวกับนิยามคำว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ” (ร่างมาตรา ๓) ที่ว่า “เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลทางวิชาการทางศาสนา หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ” นั้น อาจขัดต่อพันธกรณีของไทยตามข้อ ๑ และข้อ ๒ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) เพราะการกำหนดข้อยกเว้นอย่างชัดแจ้งอาจมีนัยว่ารัฐเป็นผู้รับรองการเลือกปฏิบัติต่อสตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) พิจารณาแล้วเห็นว่า บทนิยามคำดังกล่าว มีความชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยแล้ว ประกอบกับร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้มีเจตนารมณ์ที่จะคุ้มครองบุคคลทุกเพศไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชายก็ตาม ซึ่งต่างจากอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีฯ ที่มุ่งประสงค์จะคุ้มครองเฉพาะสตรีเท่านั้น นอกจากนี้ เห็นว่าการอนุวัติการกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศนั้น จะต้องคำนึงถึงความพร้อม ความเหมาะสม และสภาพสังคมของแต่ละประเทศประกอบด้วย

๒) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีข้อสังเกต ดังนี้

๒.๑) ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศควรมีผู้เชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการทำงานในองค์กรภาคประชาชนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคด้วย เพื่อให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ (ร่างมาตรา ๕ (๔))

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๕ (๔) มีความชัดเจนและเหมาะสมแล้ว เนื่องจากมิได้จำกัดว่าจะต้องแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะจากภาคราชการแต่อย่างใด แต่ต้องคำนึงถึงความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศเป็นสำคัญ ประกอบกับในทางปฏิบัติการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดให้ต้องแต่งตั้งองค์กรภาคประชาชนรวมไว้ด้วย

๒.๒) กรณีความต่อนัยของร่างมาตรา ๕ (๔) เกี่ยวกับการกำหนดให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนิติศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือจิตวิทยา จำนวนสามคน การใช้คำว่า “หรือ” หมายความว่า ให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่ครบทั้งสามด้านก็ได้ จึงสมควรกำหนดให้มีครบทั้งสามด้านจะเหมาะสมกว่า

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔) พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีที่กำหนดให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนิติศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือจิตวิทยา นั้น เนื่องจากคณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศตามร่างมาตรา ๕ เป็นกรรมการระดับนโยบาย อาจไม่มีความจำเป็นต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิครบทั้งสามด้านก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละวาระ

นอกจากนี้ ได้แก้ไขเพิ่มเติมบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างฯ ให้ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๕๓

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.*

ความเสมอภาค คือ ความเท่าเทียมในสิทธิ หน้าที่ และโอกาสทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ซึ่งความแตกต่างทางเพศต้องไม่เป็นเงื่อนไขในการกำหนดสิทธิและโอกาสของบุคคลในสังคม ความไม่เสมอภาคระหว่างเพศเป็นสาเหตุหนึ่งของความไม่เท่าเทียมและเป็นที่มาของการกระทำความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางกาย จิตใจ สังคม ของบุคคล อคติทางเพศเป็นความรุนแรงที่สร้างปัญหามากมาย เช่น การกีดกัน ด้านการศึกษา อาชีพ ค่าจ้าง โอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งงาน การเข้าถึงบริการสาธารณะ การมีส่วนร่วม ทางการเมือง ความรุนแรงทางเพศ รวมทั้งการคุกคามทางเพศ

ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ชัดเจน เพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายจากการถูกเลือกปฏิบัติทางเพศ โดยไม่เป็นธรรม หรือผู้เสียหายจากการกระทำความรุนแรงเพราะสาเหตุแห่งเพศ ซึ่งอาจเป็นผู้ชาย ผู้หญิง หรือเพศอื่น ๆ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าว สมควรร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องขึ้นเพื่อเป็น เครื่องมือในการปกป้องสิทธิ ป้องกันการกระทำใด ๆ อันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน ไม่ยอมรับ และจำกัดสิทธิ หรือทำให้เสียสิทธิใด ๆ ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมเพราะสาเหตุแห่งเพศ

การแก้ปัญหาเหล่านี้มีความสำคัญมากเนื่องจากการลดช่องว่างระหว่างเพศให้เกิดความเสมอภาคกัน สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ ทั้งนี้ หากประเทศไทยมีกฎหมาย ที่ชัดเจนในเรื่องดังกล่าว จะเป็นการยกระดับสถานะของประเทศไทยให้ทัดเทียมอารยประเทศในเรื่อง การขจัดการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างเพศ ซึ่งนอกจากจะเป็นการปฏิบัติตามอนุสัญญา ว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบแล้ว ยังเป็นการให้ความสำคัญกับการคุ้มครองการเลือก ปฏิบัติต่อบุคคลทุกเพศทุกวัยอีกด้วย

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

๑. การกำหนดให้มีกฎหมายเฉพาะที่ชัดเจนเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศ เป็นการส่งเสริม และกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติต่อทุกเพศอย่างให้เกียรติ ให้ความเคารพ เพื่อก่อให้เกิด ความเป็นธรรมและความเท่าเทียมกันในสังคม

๒. เพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และป้องกัน มิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

* ที่มา : คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย และบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. เรียบเรียงโดย นางกิตติมา อรุณพูลทรัพย์ วิทยากรปฏิบัติการ กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย

๓. เพื่อกำหนดแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ เยียวยาหรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลที่ตกเป็น
ผู้เสียหายจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ตลอดจนขจัดการเลือกปฏิบัติและการกระทำ
ความรุนแรงเพราะเหตุแห่งเพศ

๔. เพื่อให้สอดคล้องและรองรับอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ
ของสหประชาชาติ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women)
ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี

๕. เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลที่ตกเป็นเหยื่อของการเลือกปฏิบัติด้วยสาเหตุทางเพศสามารถ
เข้าสู่กระบวนการตามกฎหมายนี้ได้

อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ

(Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women)

บรรดารัฐภาคีในอนุสัญญานับปัจจุบัน

สังเกตว่า กฎบัตรสหประชาชาติยืนยันความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในเกียรติศักดิ์และคุณค่าของมนุษย์ และในสิทธิอันเท่าเทียมกันของบุรุษและสตรี

สังเกตว่า ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนยืนยันหลักการที่ว่า การเลือกปฏิบัติเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ และประกาศว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในเกียรติศักดิ์และสิทธิ และว่าทุกคนย่อมมีสิทธิและอิสรภาพบรรดาที่ระบุไว้ในปฏิญญานี้ โดยปราศจากความแตกต่างไม่ว่าชนิดใด ๆ รวมทั้งความแตกต่างเพราะเหตุแห่งเพศ

สังเกตว่า รัฐภาคีตกลงกันระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมีความผูกพันที่จะประกันสิทธิอันเท่าเทียมกันของบุรุษและสตรีในการที่จะได้อุปโภคสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม พลเมือง และทางการเมืองทั้งปวง

พิจารณาถึง อนุสัญญาระหว่างประเทศที่กำหนดขึ้นภายใต้การสนับสนุนของสหประชาชาติและทบวงการชำนัญพิเศษที่ส่งเสริมความเสมอภาคแห่งสิทธิของบุรุษและสตรี

อีกทั้งยังสังเกตถึง ญัตติ ปฏิญญา และข้อเสนอแนะที่รับรองโดยสหประชาชาติและทบวงการชำนัญพิเศษซึ่งส่งเสริมความเสมอภาคแห่งสิทธิของบุรุษและสตรี

อย่างไรก็ตาม มีความหวังว่า ทั้ง ๆ ที่มีเครื่องมือต่าง ๆ เหล่านี้แล้ว ก็ยังคงมีการเลือกปฏิบัติต่อสตรีอยู่อย่างกว้างขวาง

ระลึกถึงว่า การเลือกปฏิบัติต่อสตรีขัดต่อหลักการของความเสมอภาคของสิทธิและความเคารพต่อเกียรติศักดิ์ของมนุษย์ เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของสตรีด้วยเงื่อนไขที่เสมอภาคกันกับบุรุษในการดำรงอยู่ทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมในประเทศของตน ขัดขวางความเจริญเติบโตแห่งความรู้เรื่องของสังคมและครอบครัว และทำให้พัฒนาการอย่างสมบูรณ์ของศักยภาพต่าง ๆ ของสตรีในการให้บริการแก่ประเทศของตนและมนุษยชาติเป็นไปได้โดยยากยิ่งขึ้น

มีความหวังว่า ในสถานการณ์แห่งความยากจน สตรีมีโอกาสเข้าถึงอาหาร การอนามัย การศึกษา การฝึกอบรม และโอกาสในการทำงานและความจำเป็นอื่น ๆ ได้น้อยมา

มีความเชื่อมั่นว่า การจัดให้มีระเบียบทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศแบบใหม่ ซึ่งอยู่บนรากฐานของสมรรถนะและความยุติธรรม จะช่วยในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรีอย่างสำคัญ

ข้าว่า การขจัดการแบ่งแยกผิว การแบ่งเชื้อชาติทุกรูปแบบ การเลือกปฏิบัติตามเชื้อชาติ ลัทธิอาณานิคม ลัทธิอาณานิคมสมัยใหม่ การรุกราน การยึดครองครอบครอง และการแทรกแซงของต่างชาติในกิจการภายในของรัฐต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการได้ยุโรปโลกสิทธิอย่างเต็มที่ของบุรุษและสตรี

ยืนยันว่า การทำให้สันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศแข็งแกร่งขึ้น การผ่อนคลายความตึงเครียดระหว่างประเทศ ความร่วมมือซึ่งกันและกันในบรรดารัฐทั้งปวงโดยไม่ถือระบบสังคมและเศรษฐกิจของตน การลดอาวุธโดยทั่วไปและอย่างสันติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลดอาวุธนิวเคลียร์ภายใต้การควบคุมระหว่างประเทศอย่างเข้มแข็งและได้ผล การยืนยันถึงหลักการแห่งความยุติธรรม ความเสมอภาคและผลประโยชน์ของกันและกันในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ และการตระหนักถึงสิทธิของประชาชนที่อยู่ภายใต้การครอบครองของต่างชาติและอยู่ภายใต้อาณานิคม และการยึดครองของต่างชาติต่อการที่จะปกครองตนเองและการได้อิสรภาพ รวมทั้งการเคารพอธิปไตยแห่งชาติและบูรณภาพแห่งดินแดน จะช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าและพัฒนาการทางสังคม และในฐานะเป็นผลสืบเนื่องจะช่วยให้บรรลุถึงความเสมอภาคอย่างเต็มเปี่ยมระหว่างบุรุษและสตรี

มีความเชื่อมั่นว่า พัฒนาการอย่างเต็มที่และสมบูรณ์ของประเทศ สวัสดิภาพของโลกและเหตุที่จะมีสันติภาพ จำต้องให้สตรีได้เข้าร่วมอย่างเต็มที่ในทุก ๆ สาขาโดยเสมอภาคกับบุรุษ

คำนึงถึง การที่สตรีมีส่วนช่วยอย่างสำคัญต่อสวัสดิการของครอบครัวและต่อพัฒนาการของสังคม ซึ่งจนกระทั่งปัจจุบันนี้ยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างเต็มที่ ความสำคัญทางสังคมของความเป็นเพศมารดาและบทบาทของบิดามารดาในครอบครัวและในการเลี้ยงดูบุตร และตระหนักว่าบทบาทของสตรีในการให้กำเนิดบุตรไม่ควรจะเป็นพื้นฐานในการเลือกปฏิบัติ แต่ตระหนักว่า การเลี้ยงดูบุตรจำต้องได้รับฝึชอปร่วมกันระหว่างบุรุษและสตรี และสังคมทั้งหมด

ตระหนักว่า จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทดั้งเดิมของบุรุษ รวมทั้งบทบาทของสตรีในสังคมและในครอบครัวเพื่อให้บรรลุถึงความเสมอภาคอย่างเต็มที่ระหว่างบุรุษและสตรี

ตั้งใจแน่วแน่ ที่จะให้มีการปฏิบัติตามหลักการที่ระบุไว้ในปฏิญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี และเพื่อความมุ่งประสงค์นั้นจะกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการขจัดการเลือกปฏิบัติดังกล่าวในทุกรูปแบบและวิธีการ ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ภาค 1

ข้อ 1

เพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้ คำว่า “เลือกปฏิบัติต่อสตรี” จะหมายถึง การแบ่งแยก การกีดกัน หรือการจำกัดใด ๆ เพราะเหตุแห่งเพศ ซึ่งมีผลหรือความมุ่งประสงค์ที่จะทำลายหรือทำให้เสื่อมเสียการยอมรับการได้ยุโรปโลก หรือใช้สิทธิโดยสตรี โดยไม่คำนึงถึงสถานภาพด้านการสมรส บนพื้นฐานของความเสมอภาคของ

บุรุษและสตรีของสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานในการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของพลเมืองหรือด้านอื่น ๆ

ข้อ 2

รัฐภาคีทั้งหลายขอประณามการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ตกลงที่จะติดตามนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี โดยวิธีที่เหมาะสมทุกประการและโดยไม่ชักช้า และเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนี้ ตกลงที่จะ

(ก) บรรจุหลักการของความเสมอภาคของบุรุษและสตรีไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งชาติของตนหรือในบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เหมาะสมอื่น ๆ ถ้าหากว่ายังไม่รวมเข้าไว้ในรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติเหล่านั้น และประกันที่จะให้มีการปฏิบัติตามหลักการนี้ โดยทางกฎหมายและวิธีการที่เหมาะสมอื่น ๆ

(ข) กำหนดมาตรการด้านนิติบัญญัติและอื่น ๆ ที่เหมาะสม รวมทั้งข้อบังคับเมื่อเห็นเหมาะสม ซึ่งห้ามการเลือกปฏิบัติทั้งหมดต่อสตรี

(ค) จัดให้มีการคุ้มครองทางกฎหมายซึ่งสิทธิของสตรีบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกันกับบุรุษ และรับประกันในการคุ้มครองสตรีอย่างมีประสิทธิภาพต่อการเลือกปฏิบัติใด ๆ โดยผ่านศาลยุติธรรมแห่งชาติที่มีอำนาจและสถาบันรัฐบาลอื่น ๆ

(ง) งดเว้นจากการเข้าไปพัวพันในการกระทำหรือการปฏิบัติใด ๆ เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติต่อสตรี และรับประกันว่าเจ้าหน้าที่และสถาบันของรัฐจะปฏิบัติโดยสอดคล้องกับข้อผูกพันนี้

(จ) ใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่าง เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีโดยบุคคล องค์กรหรือวิชาชีพใด ๆ

(ฉ) ใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่าง รวมทั้งการออกกฎหมาย เพื่อเปลี่ยนแปลงหรือ ล้มเลิกกฎหมาย ข้อบังคับ ประเพณีและแนวปฏิบัติที่ยังมีอยู่ซึ่งก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี

(ช) เพิกถอนบทบัญญัติทางอาญาภายในทั้งปวงซึ่งก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี

ข้อ 3

ในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง รวมทั้งการออกกฎหมายเพื่อประกันพัฒนาการและความก้าวหน้าอย่างเต็มที่ของสตรี เพื่อความมุ่งประสงค์ที่จะรับประกันให้สตรีได้ใช้และได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของเสมอภาคกับบุรุษ

ข้อ 4

1. การที่รัฐภาคีออกมาตรการพิเศษชั่วคราว ซึ่งมุ่งที่จะเร่งรัดให้มีความเสมอภาคที่แท้จริงระหว่างบุรุษและสตรี จะไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติตามที่ได้นิยามความหมายไว้ในอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน แต่จะโดยประการใดก็ตามไม่ต้องมีการคงมาตรฐานอื่นไม่เสมอภาค หรือแบ่งแยกไว้ในฐานะเป็นผลที่ตามมา มาตรการเหล่านี้จะสิ้นสุดเมื่อได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของความเสมอภาคของโอกาสและการปฏิบัติ

2. การที่รัฐภาคีออกมาตรการพิเศษ รวมทั้งมาตรการที่มีอยู่แล้วในอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน ซึ่งมุ่งที่จะปกป้องความเป็นเพศมารดาไว้จะไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ

ข้อ 5

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง

(ก) เพื่อปรับปรุงแบบแผนความประพฤติทางสังคมและวัฒนธรรมของบุรุษและสตรี โดยมุ่งที่จะให้ได้ขจัดความเชียดั้งเดิมและวิธีปฏิบัติอันเป็นประเพณีและอื่น ๆ ทั้งปวง ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความคิดเกี่ยวกับความต่ำต้อยหรือความสูงส่งของอีกเพศหนึ่ง หรือที่อยู่บนพื้นฐานของบทบาทแบบเก่าสำหรับบุรุษและสตรี

(ข) เพื่อประกันว่า การศึกษาเกี่ยวกับระบบครอบครัวรวมถึงความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับความเป็นเพศมารดาในฐานะเป็นหน้าที่ทางสังคม และเป็นการยอมรับถึงความรับผิดชอบร่วมกันของบุรุษและสตรีในการเลี้ยงดูและการพัฒนาบุตร ทั้งยังเป็นที่น่าสนใจด้วยว่าในทุก ๆ กรณี ผลประโยชน์ของบุตรย่อมเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นเบื้องต้น

ข้อ 6

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่าง รวมทั้งการออกกฎหมาย เพื่อปราบปรามการค้าสตรีและการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของสตรีทุกรูปแบบ

ภาค 2

ข้อ 7

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกประการ เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในด้านที่เกี่ยวกับการเมืองและทั่ว ๆ ไปของประเทศ และ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะให้ประกันแก่สตรีภายใต้เงื่อนไขแห่งความเสมอภาคกับบุรุษซึ่งสิทธิ

(ก) ที่จะออกเสียงในการเลือกตั้งและลงประชามติทั้งปวง และมีสิทธิที่จะได้รับเลือกตั้งเข้าไปในองค์กรที่มีการเลือกตั้งอย่างเปิดเผยทั้งหมด

(ข) ที่จะเข้าร่วมในการวางแผนนโยบายของรัฐบาลและดำเนินการตามนโยบายนั้น และในการรับตำแหน่งราชการและปฏิบัติหน้าที่ราชการในทุก ๆ ระดับของรัฐบาล

(ค) ที่จะเข้าร่วมในองค์กรและสมาคมที่ไม่ได้เป็นของรัฐบาลที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ทั่วไป และที่เกี่ยวกับการเมืองของประเทศ

ข้อ 8

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่าง เพื่อให้ประกันแก่สตรีภายใต้เงื่อนไขแห่งความเสมอภาคกันกับบุรุษและโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติใด ๆ ซึ่งโอกาสที่จะเป็นผู้แทนรัฐบาลของตนในระดับระหว่างประเทศ และเข้าร่วมในงานขององค์กรระหว่างประเทศ

ข้อ 9

1. รัฐภาคีจะให้สิทธิที่เสมอภาคกันกับบุรุษแก่สตรี ในการที่จะได้มาเปลี่ยนแปลงหรือคงไว้ซึ่งสัญชาติของตน รัฐภาคีเหล่านั้นจะรับประกันเป็นพิเศษว่าทั้งการแต่งงานกับคนต่างชาติ กับทั้งการเปลี่ยนสัญชาติของสามีระหว่างการแต่งงานจะไม่เปลี่ยนสัญชาติของภรรยาโดยอัตโนมัติไปด้วย อันจะทำให้เธอเป็นคนไร้สัญชาติหรือบังคับเธอให้ถือสัญชาติของสามี

2. รัฐภาคีจะให้สิทธิอันเสมอภาคกันกับบุรุษแก่สตรี เกี่ยวกับสัญชาติของบุตรของตน

ภาค 3

ข้อ 10

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่างเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี เพื่อที่จะให้ประกันแก่สตรีทั้งหลายซึ่งสิทธิอันเสมอภาคกันกับบุรุษในด้านการศึกษา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อประกันบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาคของบุรุษและสตรี

(ก) เงื่อนไขเดียวกันสำหรับอาชีพและการแนะแนวอาชีพ สำหรับการมีโอกาสเข้าศึกษา และสำหรับการได้รับวุฒิบัตรในสถาบันการศึกษาทุกประเภททั้งในเขตชนบทและเขตเมือง ความเสมอภาคนี้จะได้รับการประกันในการศึกษา ก่อนเข้าโรงเรียน การศึกษาทั่วไป การศึกษาเทคนิค การศึกษาอาชีพ และการศึกษาเทคนิคชั้นสูง รวมทั้งการฝึกฝนด้านอาชีพทุกแบบ

(ข) โอกาสที่จะเข้าเรียนในหลักสูตรเดียวกัน การสอบชนิดเดียวกัน คณะอาจารย์สอนที่มีคุณสมบัติได้มาตรฐานเดียวกัน พร้อมทั้งมีอาณาบริเวณของโรงเรียนและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพชนิดเดียวกัน

(ค) การขจัดแนวความคิดแบบเก่าเกี่ยวกับบทบาทของบุรุษและสตรีในทุก ๆ ระดับ และทุก ๆ รูปแบบของการศึกษา โดยการกระตุ้นให้มีสหศึกษาและแบบอื่น ๆ ของการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายนี้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง โดยการทบทวนตำราและโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน และการดัดแปลงวิธีการสอน

(ง) โอกาสเท่ากันที่จะได้ประโยชน์จากทุนการศึกษาและเงินช่วยเหลือทางการศึกษาอื่นๆ

(จ) โอกาสเท่ากันที่จะได้เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่อง รวมทั้งโครงการศึกษาผู้ใหญ่ และโครงการบรรณคดีให้รู้หนังสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่มุ่งจะลดช่องว่างในการศึกษาที่มีอยู่ระหว่างบุรุษและสตรี ภายในระยะเวลาที่เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

(ฉ) การลดอัตราการออกจากโรงเรียนของนักศึกษาหญิง และการจัดโครงการต่าง ๆ สำหรับเด็กหญิงและสตรีที่ออกจากโรงเรียนก่อนเวลาอันสมควร

(ช) โอกาสเท่ากันที่จะเข้าร่วมอย่างแข็งขันในกีฬาและพลศึกษา

(ซ) โอกาสได้เข้าศึกษาข้อสนเทศทางการศึกษาเฉพาะอย่าง เพื่อช่วยให้หลักประกันด้านสุขภาพและการอยู่ดีของครอบครัว รวมทั้งข้อสนเทศและคำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

ข้อ 11

1. รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่าง เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในด้านการจ้างงาน เพื่อที่จะประกันสิทธิอย่างเดียวกันบนพื้นฐานของความเสมอภาคของบุรุษและสตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

(ก) สิทธิที่จะทำงานในฐานะเป็นสิทธิอันจะพึงแบ่งแยกมิได้ของมนุษย์ทั้งปวง

(ข) สิทธิในโอกาสที่จะได้รับการจ้างงานชนิดเดียวกัน รวมทั้งการใช้หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเดียวกันในเรื่องของการจ้างงาน

(ค) สิทธิในการเลือกอาชีพและการทำงานได้อย่างเสรี สิทธิในการได้เลื่อนตำแหน่ง ความปลอดภัยในการทำงาน และผลประโยชน์ รวมทั้งเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริการทั้งปวง และสิทธิที่จะได้รับการฝึก และการฝึกซ้ำด้านอาชีพ รวมทั้งภาวะการเป็นผู้ฝึกงาน การฝึก และการฝึกซ้ำด้านอาชีพในระดับสูง

(ง) สิทธิที่จะได้รับผลตอบแทนเท่าเทียมกัน รวมทั้งผลประโยชน์และสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติที่เสมอภาคกันเกี่ยวกับงานที่มีคุณค่าเท่าเทียมกัน รวมทั้งความเสมอภาคของการปฏิบัติในการวัดผลคุณภาพของงาน

(จ) สิทธิที่จะได้รับประกันสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของการเกษียณอายุ การตกงาน การป่วย การทุพพลภาพและวัยชรา และการหมดสมรรถนะที่จะทำงานอื่น ๆ รวมถึงสิทธิในการได้รับเงินค่าจ้างขณะพักงาน

(จ) สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองสุขภาพและความปลอดภัยในสภาพการทำงานต่าง ๆ รวมทั้งการให้ความคุ้มครองในการทำหน้าที่ด้านการมีบุตรสืบพันธุ์

2. เพื่อที่จะป้องกันการเลือกปฏิบัติต่อสตรีด้วยเหตุผลอันเนื่องมาจากการแต่งงานหรือความเป็นเพศมารดา และเพื่อประกันสิทธิอันแท้จริงของสตรีในการที่จะทำงาน รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสม

(ก) เพื่อห้ามภายใต้การบังคับใช้ของข้อห้ามต่าง ๆ ไม่ให้มีการปลดเพราะเหตุแห่งการตั้งครรภ์ หรือเพราะการลาคลอดบุตร และการเลือกปฏิบัติบนพื้นฐานของสถานภาพในการแต่งงาน

(ข) เพื่อริเริ่มให้มีการลาคลอดบุตรโดยได้รับค่าจ้าง หรือได้ผลประโยชน์ทางสังคมที่เปรียบเทียบได้โดยไม่สูญเสียการงานเดิม อาวุโสในการทำงานหรือเงินช่วยเหลือทางสังคม

(ค) เพื่อกระตุ้นให้มีการสังคมอันเป็นตัวแทนสนับสนุนที่จำเป็น เพื่อที่จะช่วยให้บิดามารดาสามารถรวบรวมข้อผูกพันทางครอบครัวเข้ากับควมรับผิดชอบในการทำงานและการเข้าร่วมในกิจการสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งและพัฒนาขอบข่ายของสวัสดิการด้านการเลี้ยงดูเด็ก

(ง) ให้มีการคุ้มครองเป็นพิเศษแก่สตรีที่อยู่ระหว่างตั้งครรภ์ ในการทำงานทุกรูปแบบที่มีแนวโน้มว่าจะเป็นอันตรายต่อสตรีเหล่านั้น

3. บทบัญญัติของกฎหมายด้านการคุ้มครองที่เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่มีอยู่ในข้อนี้ จะได้รับการพิจารณาเป็นครั้งคราวในแง่ของความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และจะได้รับการแก้ไข ยกเลิก หรือขยาย เท่าที่จำเป็น

ข้อ 12

1. รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่าง เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในด้านการรักษาสุขภาพ เพื่อประกันการมีโอกาสได้รับการบริการในการรักษาสุขภาพ รวมทั้งบริการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนครอบครัว บนพื้นฐานของความเสมอภาคของบุรุษและสตรี

2. ทั้ง ๆ ที่มีบทบัญญัติในวรรค 1 ของข้อนี้ รัฐภาคีจะประกันให้สตรีได้รับบริการที่เหมาะสมเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ การคลอดบุตรและระยะหลังคลอดบุตร โดยการให้บริการแบบให้เปล่าเมื่อจำเป็น รวมทั้งการให้โภชนาการที่เพียงพอระหว่างการตั้งครรภ์และระยะการให้นม

ข้อ 13

รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่าง เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในด้านอื่น ๆ ของการเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อที่จะให้ได้สิทธิอย่างเดียวกันบนพื้นฐานของความเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

(ก) สิทธิที่จะได้รับผลประโยชน์ด้านครอบครัว

- (ข) สิทธิที่จะได้กู้ยืมจากธนาคาร การจำนอง และสินเชื่อด้านการเงินในรูปแบบอื่น ๆ
- (ค) สิทธิที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนันทนาการ การกีฬา และเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับด้านวัฒนธรรมทุกอย่าง

ข้อ 14

1. รัฐภาคีจะคำนึงถึงปัญหาเฉพาะที่สตรีในชนบทเผชิญอยู่ รวมทั้งบทบาทสำคัญ ๆ ซึ่งสตรีชนบทมีอยู่ในการช่วยสนับสนุนค่าจูนครอบครัวของตนด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งงานในสายเศรษฐกิจที่ไม่ได้กำหนดเป็นตัวเงิน และจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่างรับประกันที่จะให้นำบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับปัจจุบันไปใช้แก่สตรีในเขตชนบทด้วย

2. รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทุกอย่าง เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในเขตชนบท เพื่อที่จะประกันบนพื้นฐานของความเสมอภาคของบุรุษและสตรีว่า สตรีทั้งหลายเข้าร่วมและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาชนบท และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะให้สตรีดังกล่าวได้รับสิทธิ

- (ก) ที่จะเข้าร่วมในการจัดทำรายละเอียดและการดำเนินการตามแผนการพัฒนาในทุก ๆ ระดับ
- ข) ที่จะมีโอกาสได้รับความสะดวกด้านการรักษาสุขภาพอย่างเพียงพอ รวมทั้งข้อสนเทศ การปรึกษาหารือ และการบริการในการวางแผนครอบครัว
- (ค) ที่จะได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากโครงการประกันสังคม
- (ง) ที่จะได้รับการฝึกอบรมและการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งแบบในระบบและนอกระบบ รวมทั้งที่เกี่ยวกับการรณรงค์ให้รู้หนังสือ และทั้งผลประโยชน์จากบริการชุมชนและบริการส่งเสริม เพื่อที่จะเพิ่มความชำนาญด้านเทคนิค
- (จ) ที่จะจัดการให้มีกลุ่มช่วยตนเอง และสหกรณ์ เพื่อที่จะได้เข้าถึงโอกาสด้านเศรษฐกิจ โดยการรับจ้างทำงาน หรือการทำงานด้วยตนเอง
- (ฉ) ที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมชุมชนทุกประเภท
- (ช) ที่จะมีโอกาสได้สินเชื่อและการกู้ยืมทางการเกษตร สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการตลาด เทคโนโลยีที่เหมาะสม และการปฏิบัติแบบเสมอภาคในการปฏิรูปที่ดินและการเพาะปลูก รวมทั้งในโครงการตั้งถิ่นฐานใหม่ในที่ดิน
- (ซ) ที่จะได้มีสภาพการดำรงอยู่อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับที่พักอาศัย การสุขภาพ ไฟฟ้าและน้ำประปา การขนส่งและคมนาคม

ภาค 4

ข้อ 15

1. รัฐภาคีจะให้สตรีมีความเสมอภาคกับบุรุษในทางกฎหมาย
2. ในกรณีทางแพ่ง รัฐภาคีจะให้ความสามารถตามกฎหมายแก่สตรีเช่นเดียวกับที่ให้ความสามารถนั้นแก่บุรุษ และจะให้โอกาสเดียวกันในการใช้ความสามารถนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐภาคีจะให้สิทธิเท่าเทียมแก่สตรีในการทำสัญญาและการจัดการทรัพย์สิน และจะปฏิบัติต่อบุรุษและสตรีอย่างเท่าเทียมกันในกระบวนการทางศาลและการชำระความทุกชั้นตอน
3. รัฐภาคีตกลงว่าสัญญาทั้งปวงและเอกสารสำคัญอื่น ๆ ทั้งปวงไม่ว่าชนิดใดที่มีผลตามกฎหมายซึ่งมุ่งจำกัดความสามารถทางกฎหมายของสตรีจะถือว่าใช้ไม่ได้และเป็นโมฆะ
4. รัฐภาคีจะให้สิทธิเช่นเดียวกันแก่บุรุษและสตรีในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการโยกย้ายของบุคคลและเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่และภูมิลำเนา

ข้อ 16

1. รัฐภาคีจะใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในเรื่องทั้งปวงที่เกี่ยวกับการสมรสและความสัมพันธ์ทางครอบครัว และ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบนพื้นฐานของความเสมอภาคของบุรุษและสตรี จะประกัน
 - (ก) สิทธิเช่นเดียวกันในการทำการสมรส
 - (ข) สิทธิเช่นเดียวกันในการเลือกคู่สมรสอย่างอิสระ และการทำการสมรสอย่างอิสระและด้วยความยินยอมพร้อมใจเท่านั้น
 - (ค) สิทธิและความรับผิดชอบเช่นเดียวกันในระหว่างการสมรสและการขาดจากการสมรส
 - (ง) สิทธิและความรับผิดชอบเช่นเดียวกันในฐานะบิดามารดา โดยไม่คำนึงถึงสถานะในการสมรสของตน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุตรของตน ในทุกกรณีผลประโยชน์ของบุตรจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด
 - (จ) สิทธิเช่นเดียวกันในการตัดสินใจอย่างอิสระและมีความรับผิดชอบในจำนวนบุตรและระยะห่างในการมีบุตรของตน และให้เข้าถึงข้อสนเทศ การศึกษาและวิธีที่จะทำให้สตรีใช้สิทธิเหล่านี้ได้
 - (ฉ) สิทธิและความรับผิดชอบเช่นเดียวกันในเรื่องการปกครองบุตร การปกป้องบุตร การได้รับมอบหมายให้ดูแลบุตร และการรับบุตรบุญธรรม หรือสถาบันที่คล้ายคลึงซึ่งมีแนวความคิดเหล่านี้อยู่ในกฎหมายภายใน ในทุกกรณีผลประโยชน์ของบุตรจะเป็นสิ่งสำคัญสูงสุด

(ข) สิทธิส่วนตัวเช่นเดียวกันในฐานะสามีและภรรยา รวมถึงสิทธิในการเลือกใช้นามสกุล และการประกอบอาชีพ

(ข) สิทธิเช่นเดียวกันสำหรับคู่สมรสทั้งสองในส่วนที่เกี่ยวกับเป็นเจ้าของการได้มา การจัดการ การดำเนินการ การอุปโภค และการจำหน่ายทรัพย์สินไม่ว่าจะไม่คิดมูลค่าหรือเพื่อตีราคาเป็นมูลค่าก็ตาม

2. การรับหมั้นและการแต่งงานของเด็กจะไม่มีผลทางกฎหมาย และการปฏิบัติที่จำเป็นทั้งปวง รวมทั้งการบัญญัติกฎหมายจะต้องกระทำขึ้นเพื่อระงับอายุขั้นต่ำของการแต่งงาน และให้บังคับให้มีการจดทะเบียนสมรส ณ ที่ทำการจดทะเบียนของทางราชการ

ภาค 5

ข้อ 17

1. เพื่อความมุ่งประสงค์ในการพิจารณาความก้าวหน้าซึ่งกระทำขึ้นในการปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี (ต่อไปในที่นี้จะเรียกว่า คณะกรรมการ) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณธรรมและความสามารถสูงในสาขาที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญานี้ จำนวนสิบแปดคนในเวลาทีอนุสัญญานี้เริ่มมีผลบังคับใช้ และประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญยี่สิบสามคน หลังจากการให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติอนุสัญญานี้โดยรัฐภาคีรัฐที่สามสิบห้า ผู้เชี่ยวชาญจะได้รับเลือกตั้งโดยรัฐภาคีจากบรรดาคนชาติของตนและจะปฏิบัติงานตามความสามารถของบุคคล โดยพิจารณาถึงการกระจายตามเขตภูมิศาสตร์อย่างเป็นธรรม และการตั้งผู้แทนตามอารยธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละรูปแบบตลอดจนระบบกฎหมายที่สำคัญอีกด้วย

2. สมาชิกของคณะกรรมการจะได้รับเลือกตั้งโดยการลงคะแนนลับจากบัญชีรายชื่อบุคคลซึ่งเสนอชื่อโดยรัฐภาคี รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจเสนอชื่อบุคคลหนึ่งคนจากบรรดาคนชาติของตนเอง

3. การเลือกตั้งครั้งแรกจะกระทำขึ้นหกเดือนหลังจากวันที่อนุสัญญาฉบับปัจจุบันเริ่มมีผลบังคับใช้ อย่างน้อยที่สุดสามเดือนก่อนการเลือกตั้งแต่ละครั้ง เลขานุการสหประชาชาติจะส่งจดหมายถึงรัฐภาคี เชิญให้รัฐภาคีทำการเสนอชื่อภายในเวลาสองเดือน เลขานุการจะจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลทั้งปวง ตามที่ได้รับการเสนอชื่อนั้น เรียงตามลำดับอักษร โดยระบุถึงรัฐภาคีซึ่งได้เสนอชื่อบุคคลเหล่านั้นและจะเสนอบัญชีนั้นต่อรัฐภาคี

4. การเลือกตั้งสมาชิกคณะกรรมการจะกระทำขึ้นในการประชุมของรัฐภาคี ซึ่งเรียกประชุมโดยเลขานุการ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ในการประชุมนั้นซึ่งสองในสามของรัฐภาคีจะประกอบเป็นองค์ประชุม บรรดาบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นคณะกรรมการจะต้องเป็นผู้ได้รับการเสนอชื่อซึ่งได้รับคะแนนเสียงมากที่สุด และได้รับคะแนนเสียงจากจำนวนสมาชิกที่มีมากกว่าฝ่ายตรงข้ามรวมทั้งหมดของผู้แทนของรัฐภาคีที่มาประชุมและลงคะแนนเสียง

5. สมาชิกคณะกรรมการจะได้รับเลือกตั้งคราวละสี่ปี อย่างไรก็ตามวาระของสมาชิกเก่าคนที่ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งแรกจะสิ้นสุดหลังจากครบสองปี ชื่อของสมาชิกเก่าคนนี้จะได้รับเลือกโดยทันที หลังจากการเลือกตั้งครั้งแรก โดยการจับสลากจากประธานคณะกรรมการ

6. การเลือกตั้งสมาชิกคณะกรรมการที่เพิ่มขึ้นห้าคนจะจัดให้มีขึ้นตามบทบัญญัติของวรรค 2, 3 และ 4 ของข้อนี้หลังจากรัฐภาคีที่สามสิบห้าได้ให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติแล้ว วาระของสมาชิกสองคนที่ได้รับเลือกตั้งที่เพิ่มขึ้นในโอกาสนี้จะสิ้นสุดหลังจากครบสองปี ชื่อของสมาชิกสองคนนี้จะได้รับเลือกโดยการจับสลากโดยประธานคณะกรรมการ

7. เพื่อบรรจุตำแหน่งที่ว่างลงโดยเหตุไม่ปกติ รัฐภาคีซึ่งผู้เชี่ยวชาญของตนได้ยุติการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกคณะกรรมการ จะแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญอีกคนหนึ่งจากบรรดาคณาชาติของตน โดยขึ้นอยู่กับความเห็นชอบของคณะกรรมการ

8. โดยความเห็นชอบของสมัชชา สมาชิกคณะกรรมการจะได้รับเงินตอบแทนจากแหล่งเงินทุนของสหประชาชาติ ตามข้อกำหนดและเงื่อนไขเช่นที่สมัชชาอาจวินิจฉัย โดยพิจารณาถึงความสำคัญของความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

9. เลขานุการสหประชาชาติจะจัดหาเจ้าหน้าที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพของคณะกรรมการภายใต้อนุสัญญาฉบับปัจจุบัน

ข้อ 18

1. รัฐภาคีรับที่จะเสนอรายงานว่าด้วยมาตรการด้านนิติบัญญัติ ตุลาการ การบริหาร หรืออื่น ๆ ซึ่งรัฐภาคีเหล่านั้นได้กำหนดขึ้นเพื่อให้ผลต่อบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน และความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นในเรื่องนี้ต่อเลขานุการสหประชาชาติเพื่อการพิจารณาโดยคณะกรรมการ

(ก) ภายในหนึ่งปีหลังจากการเริ่มมีผลบังคับใช้สำหรับรัฐที่เกี่ยวข้อง

(ข) หลังจากนั้นอย่างน้อยที่สุดทุก ๆ สี่ปี และต่อจากนั้นเมื่อใดก็ตามที่คณะกรรมการร้องขอ

2. รายงานอาจจะบ่งชี้ถึงความยากลำบากซึ่งกระทบกระเทือนถึงระดับที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อผูกพันต่าง ๆ ภายใต้อนุสัญญาฉบับปัจจุบัน

ข้อ 19

1. คณะกรรมการจะกำหนดระเบียบข้อบังคับการประชุมของตนเอง

2. คณะกรรมการจะเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ของตนคราวละสองปี

ข้อ 20

1. โดยปกติ คณะกรรมการจะประชุมกันเป็นระยะเวลาไม่เกินสองสัปดาห์ทุกปี เพื่อพิจารณารายงานที่เสนอตามข้อ 18 ของอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน
2. โดยปกติ การประชุมของคณะกรรมการจะจัดให้มีขึ้น ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ หรือที่อื่นใดที่สะดวกตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ 21

1. คณะกรรมการจะต้องรายงานต่อสมัชชาของสหประชาชาติโดยผ่านทางคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมเป็นประจำทุกปีว่าด้วยกิจกรรมของคณะกรรมการ และอาจทำข้อเสนอและข้อเสนอแนะทั่วไป โดยยึดการตรวจสอบรายงานและข้อเสนอแนะซึ่งได้รับจากรัฐภาคีเป็นมูลฐาน ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะทั่วไปเช่นว่านั้น จะรวมอยู่ในรายงานของคณะกรรมการ รวมทั้งคำวิจารณ์จากรัฐภาคี ถ้ามี
2. เลขานุการสหประชาชาติจะต้องส่งรายงานของคณะกรรมการ ไปยังคณะกรรมการว่าด้วยสถานภาพของสตรีเพื่อทราบ

ข้อ 22

ทบวงการชำนัญพิเศษจะมีสิทธิที่จะได้มีผู้แทนในการพิจารณาการปฏิบัติตามบทบัญญัติเช่นว่าของอนุสัญญาฉบับปัจจุบันที่อยู่ภายในขอบข่ายของกิจกรรมของตน คณะกรรมการอาจเชิญให้ทบวงการชำนัญพิเศษเสนอรายงานว่าด้วยการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ในเรื่องที่อยู่ภายในขอบข่ายของกิจกรรมของตน

ภาค 6

ข้อ 23

ไม่มีข้อความใดในอนุสัญญาฉบับนี้ที่จะกระทบกระเทือนบทบัญญัติใด ๆ ซึ่งมีส่วนส่งเสริมได้มากกว่าในการที่จะบรรลุถึงความเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรี ซึ่งอาจบรรจุอยู่

(ก) ในบทบัญญัติของกฎหมายของรัฐภาคี หรือ

(ข) ในอนุสัญญา สนธิสัญญา หรือความตกลงระหว่างประเทศอื่นใดซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับรัฐนั้น

ข้อ 24

รัฐภาคีรับที่จะกำหนดมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงในระดับชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบรรลุถึงการตระหนักอย่างเต็มที่ถึงสิทธิต่าง ๆ ที่ได้รับการยอมรับในอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน

ข้อ 25

1. อนุสัญญาฉบับปัจจุบันจะเปิดให้มีการลงนาม โดยรัฐทั้งปวง
2. เลขานุการสหประชาชาติจะได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เก็บรักษาอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน
3. อนุสัญญาฉบับปัจจุบันจะต้องได้รับการให้สัตยาบัน สัตยาบันสารจะต้องมอบไว้กับเลขานุการสหประชาชาติ
4. อนุสัญญาฉบับปัจจุบันจะเปิดให้มีการภาคยานุวัติโดยรัฐทั้งปวง การภาคยานุวัติจะมีผล โดยการมอบภาคยานุวัติสารไว้กับเลขานุการสหประชาชาติ

ข้อ 26

1. คำร้องขอเพื่อการแก้ไขอนุสัญญาฉบับปัจจุบันอาจกระทำขึ้นในเวลาใด ๆ โดยรัฐภาคีใด โดยวิธีทำหนังสือบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรส่งถึงเลขานุการสหประชาชาติ
2. สมัชชาสหประชาชาติจะตัดสินใจเกี่ยวกับขั้นตอนต่าง ๆ ถ้ามี ที่จะดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอเช่นนั้น

ข้อ 27

1. อนุสัญญาฉบับปัจจุบันจะเริ่มมีผลบังคับใช้ในวันที่สามสิบหลังจากการมอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารฉบับที่สี่สิบไว้กับเลขานุการสหประชาชาติ
2. สำหรับรัฐแต่ละรัฐซึ่งให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน หลังจากการมอบสัตยาบันหรือภาคยานุวัติสารฉบับที่สี่สิบ อนุสัญญานี้จะเริ่มมีผลบังคับใช้ในวันที่สามสิบหลังจากวันมอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารของตน

ข้อ 28

1. เลขานุการสหประชาชาติจะต้องรับและเวียนด้วยทข้อสงวนที่กระทำโดยรัฐต่าง ๆ ในเวลาทำการ สัตยาบันหรือภาคยานุวัติให้แก่รัฐทั้งปวง
2. ข้อสงวนที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญาฉบับปัจจุบันจะไม่ได้รับการอนุมัติ

3. ข้อเสนออาจถูกถอนในเวลาใด ๆ โดยหนังสือบอกกล่าวเพื่อการนี้ส่งไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ ผู้ซึ่งหลังจากนั้นจะแจ้งไปยังรัฐที่ปวงให้ทราบถึงข้อสงวนเหล่านั้น หนังสือบอกกล่าวเช่นว่าจะมีผลในวันที่ หนังสืออื่นได้รับ

ข้อ 29

1. กรณีพิพาทใด ๆ ระหว่างรัฐภาคีสองรัฐหรือมากกว่าเกี่ยวกับการตีความหรือการใช้อนุสัญญาฉบับปัจจุบัน ซึ่งระงับไม่ได้โดยการเจรจา จะต้องเสนอต่ออนุญาโตตุลาการ เมื่อรัฐใดรัฐหนึ่งร้องขอ ถ้าภายในหกเดือนนับจากวันที่ร้องขอให้มีอนุญาโตตุลาการ ภาคีซึ่งไม่สามารถตกลงกันได้ในเรื่องการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการ ภาคีเหล่านั้นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจเสนอกรณีพิพาทไปยังศาลยุติธรรมระหว่างประเทศโดยการร้องขอ ซึ่งสอดคล้องกับข้อบังคับของศาล

2. ในเวลาที่ลงนามให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจประกาศว่าตนไม่ถือว่าตนเองผูกมัดโดยวรรค 1 ของข้อนี้ รัฐภาคีอื่น ๆ จะไม่ผูกมัดโดยวรรคนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับรัฐภาคีใด ซึ่งได้ทำข้อสงวนเช่นว่า

3. รัฐภาคีใดซึ่งได้ทำข้อสงวนตามวรรค 2 ของข้อนี้อาจถอนข้อสงวนในเวลาใด ๆ โดยหนังสือบอกกล่าวไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ

ข้อ 30

อนุสัญญาฉบับปัจจุบัน ซึ่งด้วยภาษาอาหรับ จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และสเปนใช้ได้เท่าเทียมกัน จะมอบไว้กับเลขาธิการสหประชาชาติ

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างทำยนี้ ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องได้ลงนามอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน

Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women

**Adopted and opened for signature, ratification and accession by General Assembly
resolution 34/180 of 18 December 1979**

entry into force 3 September 1981, in accordance with article 27(1)

The States Parties to the present Convention,

Noting that the Charter of the United Nations reaffirms faith in fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person and in the equal rights of men and women,

Noting that the Universal Declaration of Human Rights affirms the principle of the inadmissibility of discrimination and proclaims that all human beings are born free and equal in dignity and rights and that everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth therein, without distinction of any kind, including distinction based on sex,

Noting that the States Parties to the International Covenants on Human Rights have the obligation to ensure the equal rights of men and women to enjoy all economic, social, cultural, civil and political rights,

Considering the international conventions concluded under the auspices of the United Nations and the specialized agencies promoting equality of rights of men and women,

Noting also the resolutions, declarations and recommendations adopted by the United Nations and the specialized agencies promoting equality of rights of men and women,

Concerned, however, that despite these various instruments extensive discrimination against women continues to exist,

Recalling that discrimination against women violates the principles of equality of rights and respect for human dignity, is an obstacle to the participation of women, on equal terms with men, in the political, social, economic and cultural life of their countries, hampers the growth of the prosperity of society and the family and makes more difficult the full development of the potentialities of women in the service of their countries and of humanity,

Concerned that in situations of poverty women have the least access to food, health, education, training and opportunities for employment and other needs,

Convinced that the establishment of the new international economic order based on equity and justice will contribute significantly towards the promotion of equality between men and women,

Emphasizing that the eradication of apartheid, all forms of racism, racial discrimination, colonialism, neo-colonialism, aggression, foreign occupation and domination and interference in the internal affairs of States is essential to the full enjoyment of the rights of men and women,

Affirming that the strengthening of international peace and security, the relaxation of international tension, mutual co-operation among all States irrespective of their social and economic systems, general and complete disarmament, in particular nuclear disarmament under strict and effective international control, the affirmation of the principles of justice, equality and mutual benefit in relations among countries and the realization of the right of peoples under alien and colonial domination and foreign occupation to self-determination and independence, as well as respect for national sovereignty and territorial integrity, will promote social progress and development and as a consequence will contribute to the attainment of full equality between men and women,

Convinced that the full and complete development of a country, the welfare of the world and the cause of peace require the maximum participation of women on equal terms with men in all fields,

Bearing in mind the great contribution of women to the welfare of the family and to the development of society, so far not fully recognized, the social significance of maternity and the role of both parents in the family and in the upbringing of children, and aware that the role of women in procreation should not be a basis for discrimination but that the upbringing of children requires a sharing of responsibility between men and women and society as a whole,

Aware that a change in the traditional role of men as well as the role of women in society and in the family is needed to achieve full equality between men and women,

Determined to implement the principles set forth in the Declaration on the Elimination of Discrimination against Women and, for that purpose, to adopt the measures required for the elimination of such discrimination in all its forms and manifestations,

Have agreed on the following:

PART I

Article 1

For the purposes of the present Convention, the term "discrimination against women" shall mean any distinction, exclusion or restriction made on the basis of sex which has the effect or purpose of impairing or nullifying the recognition, enjoyment or exercise by women, irrespective of their marital status, on a basis of equality of men and women, of human rights and fundamental freedoms in the political, economic, social, cultural, civil or any other field.

Article 2

States Parties condemn discrimination against women in all its forms, agree to pursue by all appropriate means and without delay a policy of eliminating discrimination against women and, to this end, undertake:

- (a) To embody the principle of the equality of men and women in their national constitutions or other appropriate legislation if not yet incorporated therein and to ensure, through law and other appropriate means, the practical realization of this principle;
- (b) To adopt appropriate legislative and other measures, including sanctions where appropriate, prohibiting all discrimination against women; (c) To establish legal protection of the rights of women on an equal basis with men and to ensure through competent national tribunals and other public institutions the effective protection of women against any act of discrimination;
- (d) To refrain from engaging in any act or practice of discrimination against women and to ensure that public authorities and institutions shall act in conformity with this obligation;
- (e) To take all appropriate measures to eliminate discrimination against women by any person, organization or enterprise;
- (f) To take all appropriate measures, including legislation, to modify or abolish existing laws, regulations, customs and practices which constitute discrimination against women;
- (g) To repeal all national penal provisions which constitute discrimination against women.

Article 3

States Parties shall take in all fields, in particular in the political, social, economic and cultural fields, all appropriate measures, including legislation, to ensure the full development and advancement of women, for the purpose of guaranteeing them the exercise and enjoyment of human rights and fundamental freedoms on a basis of equality with men.

Article 4

1. Adoption by States Parties of temporary special measures aimed at accelerating de facto equality between men and women shall not be considered discrimination as defined in the present Convention, but shall in no way entail as a consequence the maintenance of unequal or separate standards; these measures shall be discontinued when the objectives of equality of opportunity and treatment have been achieved.

2. Adoption by States Parties of special measures, including those measures contained in the present Convention, aimed at protecting maternity shall not be considered discriminatory.

Article 5

States Parties shall take all appropriate measures:

(a) To modify the social and cultural patterns of conduct of men and women, with a view to achieving the elimination of prejudices and customary and all other practices which are based on the idea of the inferiority or the superiority of either of the sexes or on stereotyped roles for men and women;

(b) To ensure that family education includes a proper understanding of maternity as a social function and the recognition of the common responsibility of men and women in the upbringing and development of their children, it being understood that the interest of the children is the primordial consideration in all cases.

Article 6

States Parties shall take all appropriate measures, including legislation, to suppress all forms of traffic in women and exploitation of prostitution of women.

PART II

Article 7

States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in the political and public life of the country and, in particular, shall ensure to women, on equal terms with men, the right:

(a) To vote in all elections and public referenda and to be eligible for election to all publicly elected bodies;

(b) To participate in the formulation of government policy and the implementation thereof and to hold public office and perform all public functions at all levels of government;

(c) To participate in non-governmental organizations and associations concerned with the public and political life of the country.

Article 8

States Parties shall take all appropriate measures to ensure to women, on equal terms with men and without any discrimination, the opportunity to represent their Governments at the international level and to participate in the work of international organizations.

Article 9

1. States Parties shall grant women equal rights with men to acquire, change or retain their nationality. They shall ensure in particular that neither marriage to an alien nor change of nationality by the husband during marriage shall automatically change the nationality of the wife, render her stateless or force upon her the nationality of the husband. 2. States Parties shall grant women equal rights with men with respect to the nationality of their children.

PART III

Article 10

States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in order to ensure to them equal rights with men in the field of education and in particular to ensure, on a basis of equality of men and women:

(a) The same conditions for career and vocational guidance, for access to studies and for the achievement of diplomas in educational establishments of all categories in rural as well as in urban areas; this equality shall be ensured in pre-school, general, technical, professional and higher technical education, as well as in all types of vocational training;

(b) Access to the same curricula, the same examinations, teaching staff with qualifications of the same standard and school premises and equipment of the same quality;

(c) The elimination of any stereotyped concept of the roles of men and women at all levels and in all forms of education by encouraging coeducation and other types of education which will help to achieve this aim and, in particular, by the revision of textbooks and school programmes and the adaptation of teaching methods;

(d) The same opportunities to benefit from scholarships and other study grants;

(e) The same opportunities for access to programmes of continuing education, including adult and functional literacy programmes, particularly those aimed at reducing, at the earliest possible time, any gap in education existing between men and women;

(f) The reduction of female student drop-out rates and the organization of programmes for girls and women who have left school prematurely;

(g) The same Opportunities to participate actively in sports and physical education;

(h) Access to specific educational information to help to ensure the health and well-being of families, including information and advice on family planning.

Article 11

1. States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in the field of employment in order to ensure, on a basis of equality of men and women, the same rights, in particular:

(a) The right to work as an inalienable right of all human beings;

(b) The right to the same employment opportunities, including the application of the same criteria for selection in matters of employment;

(c) The right to free choice of profession and employment, the right to promotion, job security and all benefits and conditions of service and the right to receive vocational training and retraining, including apprenticeships, advanced vocational training and recurrent training;

(d) The right to equal remuneration, including benefits, and to equal treatment in respect of work of equal value, as well as equality of treatment in the evaluation of the quality of work;

(e) The right to social security, particularly in cases of retirement, unemployment, sickness, invalidity and old age and other incapacity to work, as well as the right to paid leave;

(f) The right to protection of health and to safety in working conditions, including the safeguarding of the function of reproduction.

2. In order to prevent discrimination against women on the grounds of marriage or maternity and to ensure their effective right to work, States Parties shall take appropriate measures:

(a) To prohibit, subject to the imposition of sanctions, dismissal on the grounds of pregnancy or of maternity leave and discrimination in dismissals on the basis of marital status;

(b) To introduce maternity leave with pay or with comparable social benefits without loss of former employment, seniority or social allowances;

(c) To encourage the provision of the necessary supporting social services to enable parents to combine family obligations with work responsibilities and participation in public life, in particular through promoting the establishment and development of a network of child-care facilities;

(d) To provide special protection to women during pregnancy in types of work proved to be harmful to them.

3. Protective legislation relating to matters covered in this article shall be reviewed periodically in the light of scientific and technological knowledge and shall be revised, repealed or extended as necessary.

Article 12

1. States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in the field of health care in order to ensure, on a basis of equality of men and women, access to health care services, including those related to family planning.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 of this article, States Parties shall ensure to women appropriate services in connection with pregnancy, confinement and the post-natal period, granting free services where necessary, as well as adequate nutrition during pregnancy and lactation.

Article 13

States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in other areas of economic and social life in order to ensure, on a basis of equality of men and women, the same rights, in particular:

(a) The right to family benefits;

(b) The right to bank loans, mortgages and other forms of financial credit;

(c) The right to participate in recreational activities, sports and all aspects of cultural life.

Article 14

1. States Parties shall take into account the particular problems faced by rural women and the significant roles which rural women play in the economic survival of their families, including their work in the non-monetized sectors of the economy, and shall take all appropriate measures to ensure the application of the provisions of the present Convention to women in rural areas.

2. States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in rural areas in order to ensure, on a basis of equality of men and women, that they participate in and benefit from rural development and, in particular, shall ensure to such women the right:

(a) To participate in the elaboration and implementation of development planning at all levels;

(b) To have access to adequate health care facilities, including information, counselling and services in family planning;

(c) To benefit directly from social security programmes;

(d) To obtain all types of training and education, formal and non-formal, including that relating to functional literacy, as well as, inter alia, the benefit of all community and extension services, in order to increase their technical proficiency;

(e) To organize self-help groups and co-operatives in order to obtain equal access to economic opportunities through employment or self employment;

(f) To participate in all community activities;

(g) To have access to agricultural credit and loans, marketing facilities, appropriate technology and equal treatment in land and agrarian reform as well as in land resettlement schemes;

(h) To enjoy adequate living conditions, particularly in relation to housing, sanitation, electricity and water supply, transport and communications.

PART IV

Article 15

1. States Parties shall accord to women equality with men before the law.

2. States Parties shall accord to women, in civil matters, a legal capacity identical to that of men and the same opportunities to exercise that capacity. In particular, they shall give women equal rights to conclude contracts and to administer property and shall treat them equally in all stages of procedure in courts and tribunals.

3. States Parties agree that all contracts and all other private instruments of any kind with a legal effect which is directed at restricting the legal capacity of women shall be deemed null and void.

4. States Parties shall accord to men and women the same rights with regard to the law relating to the movement of persons and the freedom to choose their residence and domicile.

Article 16

1. States Parties shall take all appropriate measures to eliminate discrimination against women in all matters relating to marriage and family relations and in particular shall ensure, on a basis of equality of men and women:

(a) The same right to enter into marriage;

(b) The same right freely to choose a spouse and to enter into marriage only with their free and full consent;

(c) The same rights and responsibilities during marriage and at its dissolution;

(d) The same rights and responsibilities as parents, irrespective of their marital status, in matters relating to their children; in all cases the interests of the children shall be paramount;

(e) The same rights to decide freely and responsibly on the number and spacing of their children and to have access to the information, education and means to enable them to exercise these rights;

(f) The same rights and responsibilities with regard to guardianship, wardship, trusteeship and adoption of children, or similar institutions where these concepts exist in national legislation; in all cases the interests of the children shall be paramount;

(g) The same personal rights as husband and wife, including the right to choose a family name, a profession and an occupation;

(h) The same rights for both spouses in respect of the ownership, acquisition, management, administration, enjoyment and disposition of property, whether free of charge or for a valuable consideration.

2. The betrothal and the marriage of a child shall have no legal effect, and all necessary action, including legislation, shall be taken to specify a minimum age for marriage and to make the registration of marriages in an official registry compulsory.

PART V

Article 17

1. For the purpose of considering the progress made in the implementation of the present Convention, there shall be established a Committee on the Elimination of Discrimination against Women (hereinafter referred to as the Committee) consisting, at the time of entry into force of the Convention, of eighteen and, after ratification of or accession to the Convention by the thirty-fifth State Party, of twenty-three experts of high moral standing and competence in the field covered by the Convention. The experts shall be elected by States Parties from among their nationals and shall serve in their personal capacity, consideration being given to equitable geographical distribution and to the representation of the different forms of civilization as well as the principal legal systems.

2. The members of the Committee shall be elected by secret ballot from a list of persons nominated by States Parties. Each State Party may nominate one person from among its own nationals.

3. The initial election shall be held six months after the date of the entry into force of the present Convention. At least three months before the date of each election the Secretary-General of the United Nations shall address a letter to the States Parties inviting them to submit their nominations within two months. The Secretary-General shall prepare a list in alphabetical order of all persons thus nominated, indicating the States Parties which have nominated them, and shall submit it to the States Parties.

4. Elections of the members of the Committee shall be held at a meeting of States Parties convened by the Secretary-General at United Nations Headquarters. At that meeting, for which two thirds of the States Parties shall constitute a quorum, the persons elected to the Committee shall be those nominees who obtain the largest number of votes and an absolute majority of the votes of the representatives of States Parties present and voting.

5. The members of the Committee shall be elected for a term of four years. However, the terms of nine of the members elected at the first election shall expire at the end of two years; immediately after the first election the names of these nine members shall be chosen by lot by the Chairman of the Committee.

6. The election of the five additional members of the Committee shall be held in accordance with the provisions of paragraphs 2, 3 and 4 of this article, following the thirty-fifth ratification or accession. The terms of two of the additional members elected on this occasion shall expire at the end of two years, the names of these two members having been chosen by lot by the Chairman of the Committee.

7. For the filling of casual vacancies, the State Party whose expert has ceased to function as a member of the Committee shall appoint another expert from among its nationals, subject to the approval of the Committee.

8. The members of the Committee shall, with the approval of the General Assembly, receive emoluments from United Nations resources on such terms and conditions as the Assembly may decide, having regard to the importance of the Committee's responsibilities.

9. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary staff and facilities for the effective performance of the functions of the Committee under the present Convention.

Article 18

1. States Parties undertake to submit to the Secretary-General of the United Nations, for consideration by the Committee, a report on the legislative, judicial, administrative or other measures which they have adopted to give effect to the provisions of the present Convention and on the progress made in this respect:

(a) Within one year after the entry into force for the State concerned;

(b) Thereafter at least every four years and further whenever the Committee so requests.

2. Reports may indicate factors and difficulties affecting the degree of fulfilment of obligations under the present Convention.

Article 19

1. The Committee shall adopt its own rules of procedure. 2. The Committee shall elect its officers for a term of two years.

Article 20

1. The Committee shall normally meet for a period of not more than two weeks annually in order to consider the reports submitted in accordance with article 18 of the present Convention.

2. The meetings of the Committee shall normally be held at United Nations Headquarters or at any other convenient place as determined by the Committee.

Article 21

1. The Committee shall, through the Economic and Social Council, report annually to the General Assembly of the United Nations on its activities and may make suggestions and general recommendations based on the examination of reports and information received from the States Parties. Such suggestions and general recommendations shall be included in the report of the Committee together with comments, if any, from States Parties.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit the reports of the Committee to the Commission on the Status of Women for its information.

Article 22

The specialized agencies shall be entitled to be represented at the consideration of the implementation of such provisions of the present Convention as fall within the scope of their activities. The Committee may invite the specialized agencies to submit reports on the implementation of the Convention in areas falling within the scope of their activities.

PART VI

Article 23

Nothing in the present Convention shall affect any provisions that are more conducive to the achievement of equality between men and women which may be contained:

(a) In the legislation of a State Party; or

(b) In any other international convention, treaty or agreement in force for that State.

Article 24

States Parties undertake to adopt all necessary measures at the national level aimed at achieving the full realization of the rights recognized in the present Convention.

Article 25

1. The present Convention shall be open for signature by all States.
2. The Secretary-General of the United Nations is designated as the depositary of the present Convention.
3. The present Convention is subject to ratification. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.
4. The present Convention shall be open to accession by all States. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

Article 26

1. A request for the revision of the present Convention may be made at any time by any State Party by means of a notification in writing addressed to the Secretary-General of the United Nations.
2. The General Assembly of the United Nations shall decide upon the steps, if any, to be taken in respect of such a request.

Article 27

1. The present Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit with the Secretary-General of the United Nations of the twentieth instrument of ratification or accession.
2. For each State ratifying the present Convention or acceding to it after the deposit of the twentieth instrument of ratification or accession, the Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 28

1. The Secretary-General of the United Nations shall receive and circulate to all States the text of reservations made by States at the time of ratification or accession.
2. A reservation incompatible with the object and purpose of the present Convention shall not be permitted.
3. Reservations may be withdrawn at any time by notification to this effect addressed to the Secretary-General of the United Nations, who shall then inform all States thereof. Such notification shall take effect on the date on which it is received.

Article 29

1. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of the present Convention which is not settled by negotiation shall, at the request of one of them, be submitted to arbitration. If within six months from the date of the request for arbitration the parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in conformity with the Statute of the Court.
2. Each State Party may at the time of signature or ratification of the present Convention or accession thereto declare that it does not consider itself bound by paragraph I of this article. The other States Parties shall not be bound by that paragraph with respect to any State Party which has made such a reservation.

3. Any State Party which has made a reservation in accordance with paragraph 2 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 30

The present Convention, the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of which are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. IN WITNESS WHEREOF the undersigned, duly authorized, have signed the present Convention.

กฎหมายต่างประเทศ*

ในต่างประเทศมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองบุคคลตามกฎหมายให้มีความเท่าเทียมกัน และป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ดังนี้

๑. ประเทศเนเธอร์แลนด์

ประเทศเนเธอร์แลนด์ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน ค.ศ. ๑๙๙๔ (The Equal Treatment Act 1994) ซึ่งกำหนดห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมในเรื่องของ ศาสนา ความเชื่อ ความเห็นทางการเมือง เชื้อชาติ รสนิยมทางเพศ หรือสถานะทางพลเมือง เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกันของบุคคลในสังคม โดยมีคณะกรรมการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Commission) ซึ่งถูกจัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ประเทศสวีเดน

ประเทศสวีเดนได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่

(๑) พระราชบัญญัติว่าด้วยโอกาสที่เท่าเทียมกัน ค.ศ. ๑๙๙๑ (The Equal Opportunities Act 1991) โดยวัตถุประสงค์ในการตราพระราชบัญญัตินี้ คือ เพื่อสนับสนุนสิทธิที่เท่าเทียมกันสำหรับชายและหญิงในการทำงาน ข้อกำหนดและเงื่อนไขของการจ้างงานรวมทั้งการห้ามเลือกปฏิบัติระหว่างเพศ

(๒) พระราชบัญญัติห้ามการเลือกปฏิบัติ ค.ศ. ๒๐๐๓ (The Prohibition of Discriminations Act 2003) ซึ่งได้กำหนดบทบัญญัติให้การเลือกปฏิบัติระหว่างเพศเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๓. สหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศไว้เป็นการเฉพาะ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่

(๑) พระราชบัญญัติการจัดการเลือกปฏิบัติทางเพศ ค.ศ. ๑๙๗๕ (The Sex Discrimination Act 1975) ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมิได้มุ่งคุ้มครองเฉพาะสตรีในเรื่องการถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศเท่านั้น แต่ยังมีมุ่งคุ้มครองบุคคลอื่น ๆ นอกจากสตรีอีกด้วย

(๒) พระราชบัญญัติส่งเสริมความเท่าเทียมกัน ค.ศ. ๑๙๙๕ (The Disability Discrimination Act 1995) โดยกฎหมายฉบับนี้มุ่งคุ้มครองบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสมองจากการถูกเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรม รวมทั้งยังมีบทบัญญัติที่กำหนดให้สวัสดิการหรือความสะดวกอื่น ๆ แก่ผู้ที่มีความบกพร่องดังกล่าวด้วย.

* ที่มา : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

หลักความเสมอภาค

แนวความคิดของหลักความเสมอภาค

หลักความเสมอภาค ถือว่าเป็นหลักพื้นฐานของศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นมนุษย์ โดยมีต้องคำนึงถึงคุณสมบัติอื่นๆ อาทิ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ถิ่นกำเนิด เป็นต้น และขณะเดียวกัน ก็ถือได้ว่าหลักความเสมอภาคนี้เป็นหลักที่ควบคุมมิให้รัฐใช้อำนาจของตนตามอำเภอใจ โดยการใช้อำนาจของรัฐแก่กลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง รัฐต้องสามารถอธิบายได้ว่า เพราะเหตุใดรัฐจึงกระทำการอันก่อให้เกิดผลกระทบหรือเป็นการให้ประโยชน์แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นโดยเฉพาะ หากการให้เหตุผลไม่อาจรับฟังได้แสดงว่าการใช้อำนาจของรัฐนั้นเป็นไปตามอำเภอใจ ดังนั้นหลักความเสมอภาคจึงเป็นหลักสำคัญในการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสามารถนำมาตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการได้

๑. ที่มาและแนวความคิดของหลักความเสมอภาค

การศึกษาถึงหลักความเสมอภาคในเบื้องต้นนั้นย่อมต้องศึกษาถึงแนวคิดและพัฒนาการอันเป็นพื้นฐานของหลักความเสมอภาค ดังนี้

รากฐานแนวคิดของหลักความเสมอภาค

แนวคิดทางกฎหมายของหลักความเสมอภาคในปัจจุบันได้รับการรับรองอย่างชัดเจนโดยถือว่าบุคคลย่อมมีความเสมอภาคที่จะได้รับการรับรองและคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน (Fairness) ซึ่งหมายถึง "หลักความเสมอภาคเบื้องหน้ากฎหมาย" (Equality before the law) ที่เป็นการยอมรับสิทธิเสรีภาพอันเป็นสาระสำคัญของความเป็นมนุษย์ที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิดและไม่อาจพรากไปได้ จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงการยอมรับตามทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ (Natural law) ซึ่งผู้ที่มีความคิดเช่นนี้ได้แสดงความคิดเห็นต่อต้านลัทธิสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยต้องการกีดกันพระมหากษัตริย์ไม่ให้ใช้พระราชอำนาจผิดทำนองคลองธรรมโดยอ้างถึงหลักกฎหมายที่ว่า "บุคคลทุกคนเกิดมามีสิทธิเสมอภาคกันและมีสิทธิบางประการ เช่น สิทธิในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ดิดตัวมา สิทธินี้ไม่สามารถจำหน่ายโอนได้" และหลักกฎหมายธรรมชาตินี้ ยังเป็นแนวความคิดที่สอดคล้องกับสิทธิปัจเจกชนนิยม (Individualism) ในสมัยนั้นด้วยโดยได้ให้ความสำคัญกับปัจเจกชนและสิทธิทั้งหลายของปัจเจกชน ซึ่งจุดกำเนิดของระบบปัจเจกชนนิยมในทางกฎหมายมหาชน คือ คำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมืองฝรั่งเศส ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๑๗๘๙ โดยการปฏิวัติปี ๑๗๘๙ นี้ ได้ยกเลิกระบอบกษัตริย์ที่ปกครองด้วยระบบศักดินาซึ่งบุคคลขึ้นอยู่กับฐานันดร

* ที่มา: เกรียงไกร เจริญชนาวัดณ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* สมยศ เชื้อไทย คำอธิบายหลักรัฐธรรมนูญทั่วไป. (กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๓๕) หน้า ๑๓๕

และชนชั้นที่ตนสังกัด แต่ผู้ปฏิวัติได้ยกความสำคัญของปัจเจกชนขึ้นแทน โดยคำประกาศนี้ให้ความสำคัญกับคนแต่ละคนรวมทั้งสิทธิเสรีภาพของบุคคลนั้นว่าเป็นหัวใจของสังคม ตามทฤษฎีนี้ถือว่าหัวใจของสังคมอยู่ที่การยอมรับคุณค่าของทุกคนแต่ละคนรวมกันเป็นสังคม รัฐหรือสังคมไม่สามารถก้าวท้าวสิทธิของเขาได้ เว้นเพื่อประโยชน์ส่วนรวม^๒ อันจะเห็นได้จากคำประกาศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมืองปี ค.ศ.๑๗๘๙ ซึ่งมีข้อความว่า “มนุษย์เกิดมาและมีชีวิตอยู่โดยอิสระและโดยเสมอภาคภายใต้กฎหมายความแตกต่างในสังคมจะมีได้ก็เพื่อประโยชน์อันร่วมกัน” ต่อมาความคิดที่ว่ามนุษย์เกิดมาเสมอภาคกันตามปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ปี ค.ศ.๑๗๘๙ นี้ได้รับการยืนยันและขยายความโดยอารัมภบทของรัฐธรรมนูญ ปี ๑๙๔๖ และปัจจุบันหลักการดังกล่าวได้ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ฉบับลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๑๙๕๘ โดยได้แสดงความยึดมั่นในหลักสิทธิมนุษยชนและหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติโดยรัฐธรรมนูญ ปี ๑๙๕๘ ได้ยืนยันปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมืองปี ๑๗๘๙ และอารัมภบทของรัฐธรรมนูญ ปี ๑๙๔๖ ไว้ด้วย

ดังนั้น จึงถือได้ว่าความคิดที่เป็นรากฐานของหลักความเสมอภาคภายใต้รัฐธรรมนูญและหลักความเสมอภาคภายใต้กฎหมายจึงเป็นเรื่องเดียวกัน คือ เรื่องหลักความเสมอภาค ซึ่งเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตยดังจะเห็นได้จากอุดมคติในการปกครองของสาธารณรัฐฝรั่งเศสอันได้แก่ เสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพ^๓ ประกอบกับมาตรา ๑ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ที่ได้รับรองถึงความเสมอภาคตามกฎหมายของประชาชนโดยไม่แบ่งแยกแหล่งกำเนิด เชื้อชาติ หรือศาสนา สาธารณรัฐ เคารพต่อความเชื่อของทุกนิกาย^๔ อันเป็นหลักสำคัญในการปกครองประเทศ และต่อมาประเทศต่างๆ ก็ได้นำแนวคิดดังกล่าวไประบุในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเพื่อรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามหลักความเสมอภาคอย่างเป็นรูปธรรมนั่นเอง

๒. ความหมายของหลักความเสมอภาค

หลักความเสมอกันนั้นมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับหลักเสรีภาพเนื่องจากเป็นหลักการที่จะทำให้การใช้เสรีภาพเป็นไปอย่างเสมอกันทุกผู้ทุกคน แต่หากเสรีภาพสามารถใช้ได้เพียงบุคคลบางคนเท่านั้น ในขณะที่คนบางกลุ่มบางคนเข้าถึงไม่ได้ในกรณีดังกล่าวก็ไม่ถือว่ามีเสรีภาพแต่ประการใด^๕ ความเสมอภาคจึงเป็นฐานของเสรีภาพและเป็นหลักประกันในการทำให้เสรีภาพเกิดขึ้นได้จริง ดังนั้นหลักความเสมอภาคได้กฎหมาย

^๒ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ.คำอธิบายกฎหมายมหาชนเล่ม ๑. (กรุงเทพฯ: วิทยุชน, ๒๕๓๔) หน้า ๗๐.

^๓ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ค.ศ.๑๙๕๘ มาตรา ๒ พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๑) หน้า ๒.

^๔ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

^๕ Claude-Albert COLLIARD, op.cit, p.215. อ้างถึงในสมคิด เลิศไพฑูรย์, หลักความเสมอภาค, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๒ (มิถุนายน ๒๕๔๓) หน้า ๑๖๕.

จึงเป็นหลักการที่ทำให้มีการปฏิบัติต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ อย่างเท่าเทียมกันหรือไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination) ทั้งนี้ การปฏิบัติตามหลักความเสมอภาคนั้นจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกันอย่างเท่าเทียมกัน และจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญแตกต่างกันให้แตกต่างกันไปตามลักษณะของเรื่องนั้นๆ จึงจะทำให้เกิดความยุติธรรมภายใต้หลักความเสมอภาคขึ้นได้

๓. ประเภทของหลักความเสมอภาค

หลักความเสมอภาคเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายสามารถแยกประเภทของหลักความเสมอภาคได้ ๒ ประเภท ดังนี้^๖

๓.๑ หลักความเสมอภาคทั่วไป

หลักความเสมอภาคทั่วไปเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลทุกคนที่อาจกล่าวอ้างกับการกระทำใดๆ ของรัฐได้ หากเรื่องนั้นมีได้มีการกำหนดไว้ในหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง แต่หากเรื่องใดมีหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องกำหนดไว้แล้ว ก็ให้พิจารณาไปตามหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องนั้นๆ

๓.๒ หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง

หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง คือ หลักความเสมอภาคที่ใช้เฉพาะภายในขอบเขตเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับชายและหญิง เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักความเสมอภาคทั่วไปกับหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องนั้น ถือได้ว่าหลักความเสมอภาคทั่วไปเป็นพื้นฐานของหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง แต่หลักความเสมอภาคทั่วไปนั้นสามารถนำไปใช้ได้กับทุกๆ เรื่องโดยไม่จำกัดขอบเขตเรื่องใดเรื่องหนึ่งและบุคคลทุก ๆ คนย่อมอ้างหลักความเสมอภาคทั่วไปได้ ส่วนหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องอาจถูกจำกัด โดยใช้เฉพาะเรื่องหรือเฉพาะกลุ่มบุคคลที่รัฐธรรมนูญมุ่งคุ้มครองเท่านั้น โดยหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องนั้นยังถือเป็นหลักกฎหมายพิเศษซึ่งยอมมาก่อนหลักความเสมอภาคทั่วไป ถ้ากฎเกณฑ์ใดได้รับการพิจารณาหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาตามหลักความเสมอภาคทั่วไปอีก

^๖ บรรเจิด สิงคะเนติ, สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เรื่องหลักความเสมอภาค. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๓) หน้า ๗-๑๒.

หลักเกณฑ์ของหลักความเสมอภาค

หลักแห่งความเสมอภาคเป็นหลักเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติแก่บุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่โดยการใช้หลักความเสมอภาคที่มีความหลากหลายในการปฏิบัติเนื่องจากสาระสำคัญของข้อเท็จจริงที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการปฏิบัติแก่บุคคลตามหลักความเสมอภาคย่อมแตกต่างกันไป ทั้งนี้ย่อมต้องเป็นความแตกต่างที่ยอมรับได้ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตามหลักความเสมอภาคเพื่อให้เกิดความยุติธรรมมีดังนี้

๑. หลักเกณฑ์ของการปฏิบัติให้เท่าเทียมกันหรือข้อห้ามเลือกปฏิบัติตามหลักความเสมอภาค

หลักแห่งความเสมอภาคได้ปรากฏเป็นที่ยอมรับและนำไปปฏิบัติซึ่งมีผลเป็นการผูกพันองค์กรของรัฐที่จะต้องเคารพและปฏิบัติตาม โดยในการปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวมีหลักเกณฑ์กว้างๆ ดังนี้

๑.๑ ต้องใช้กฎเกณฑ์อันเดียวกันกับทุกคน เว้นแต่ว่าสถานการณ์แตกต่างกันไป

หลักเกณฑ์ทั่วไปของการปฏิบัติ คือ ต้องใช้กฎเกณฑ์เดียวกันในสถานการณ์เดียวกัน เว้นแต่ว่าสถานการณ์นั้นแตกต่างออกไป จึงเป็นการต้องห้ามแก่ผู้บัญญัติกฎเกณฑ์ที่จะต้องไม่ออกกฎเกณฑ์ให้มีผลไม่เสมอภาคแก่บุคคล กล่าวคือ เหตุการณ์ที่เหมือนกันหรือที่เหมือนกันในสาระสำคัญนั้นต้องได้รับการปฏิบัติโดยกฎเกณฑ์เช่นเดียวกัน แต่หากมีใช้เรื่องที่มีสภาพการณ์อย่างเดียวกันก็สามารถปฏิบัติให้แตกต่างกันได้

ดังนั้นกฎเกณฑ์ที่มายังบังคับใช้แก่บุคคล ซึ่งออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารย่อมมีเนื้อหา รายละเอียด และผลบังคับที่แตกต่างกันได้ เช่น ความเสมอภาคในการได้รับบริการสาธารณะจากรัฐ ประชาชนทุกคนสามารถใช้บริการรถเมล์ของรัฐอย่างเสมอภาคทุกคน ซึ่งเป็นหลักความเสมอภาคอย่างกว้างๆ อีกตัวอย่างหนึ่งคือ การที่รัฐกำหนดราคาตัวรถไฟเป็นชั้นหนึ่ง ชั้นสองและชั้นสามตามปัจจัยทางเศรษฐกิจของแต่ละคนที่แตกต่างกันไปตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองว่าบุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

๑.๒ การใช้กฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันนั้นต้องมีความสัมพันธ์กับสาระสำคัญของกฎเกณฑ์นั้น

การใช้กฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันนั้นต้องคำนึงถึงสาระสำคัญของกฎเกณฑ์ คือกฎเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ต้องมีความสัมพันธ์กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ดังนั้นถึงแม้จะอยู่ในสถานะที่เหมือนกัน แต่ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญนั้นแตกต่างกันแล้วกฎเกณฑ์ที่นำมาใช้บังคับนั้นต้องแตกต่างกันไปด้วย แต่ถ้าเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่เป็นสาระสำคัญและอยู่ในสถานะที่เหมือนกันแล้วกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับนั้นจะต้องเป็นกฎเกณฑ์เดียวกัน เช่น กฎหมายป่าเห็จป่านาญกำหนดให้ข้าราชการต้องรับราชการ ๑๐ ปีขึ้นไปจึงจะมีสิทธิรับป่าเห็จป่านาญ

ฝ่ายนิติบัญญัติจะออกกฎหมายบัญญัติให้ข้าราชการซึ่งรับราชการเพียง ๒ ปี ที่ผู้บังคับบัญชาเห็นควรยกย่องให้ได้รับบำเหน็จบำนาญเท่ากับข้าราชการซึ่งได้บำนาญ ๑๐ ปี เช่นนี้หาได้ไม่ เพราะเมื่อเหตุไม่เหมือนกัน คือ เวลาราชการไม่เท่ากันก็ควรได้รับผลปฏิบัติแตกต่างกันไม่ควรให้ได้รับผลปฏิบัติเสมอกัน แม้ว่าจะอยู่ในสถานะที่เป็นข้าราชการเหมือนกันก็ตามที่^๗

๑.๓ การปฏิบัติให้แตกต่างกันอันเนื่องมาจากผลประโยชน์มหาชน

การปฏิบัติต่อบุคคลตามหลักความเสมอภาคนั้นย่อมต้องคำนึงถึงเรื่องประโยชน์สาธารณะเหนือประโยชน์ส่วนบุคคลหรือประโยชน์ของปัจเจกชน ดังนี้ จะอ้างหลักความเสมอภาคในการใช้กฎเกณฑ์เพื่อมาคุ้มครองปัจเจกชนนั้นหาได้ไม่ เช่น ในกรณีที่มีความไม่สงบเกิดขึ้นในบ้านเมือง ทางราชการจำเป็นต้องใช้มาตรการบางอย่างเพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขกลับมาสู่บ้านเมืองอย่างรวดเร็วที่สุด และการใช้มาตรการดังกล่าวนั้นสะท้อนให้เห็นถึงการเลือกปฏิบัติและการเคารพต่อหลักแห่งความเสมอภาค ผู้ที่เดือดร้อนจากการกระดังกล่าวจะอ้างหลักแห่งความเสมอภาคต่อรัฐหาได้ไม่

๑.๔ การอ้างประโยชน์สาธารณะเพื่อไม่ต้องเคารพต่อหลักแห่งความเสมอภาคนั้น จะต้องไม่เป็นการก่อให้เกิดการแบ่งแยกอย่างที่ไม่สามารถยอมรับได้

การอ้างประโยชน์สาธารณะในการปฏิบัติให้แตกต่างกันนั้น แม้จะถือว่าเป็นการกระทบต่อหลักแห่งความเสมอภาคและก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติก็ตามแต่อย่างไรก็ดี การกระทำดังกล่าวนั้น จะต้องไม่ก่อให้เกิดการแบ่งแยกอย่างที่ไม่สามารถยอมรับได้ ถ้าเป็นเช่นนี้แล้ว ก็ไม่สามารถใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวได้ การแบ่งแยกอย่างที่ไม่สามารถยอมรับได้นั้น ที่เห็นได้ชัดก็คือ การแบ่งแยกที่เป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ เช่น การแบ่งแยกในเรื่องแหล่งกำเนิด เชื้อชาติ ศาสนา เพศ เป็นต้น

๑.๕ การเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรมมุ่งลดความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่

การเลือกปฏิบัติที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่ หรือการปฏิบัติในทางบวก คือการดำเนินการตามกฎหมายที่แตกต่างกันในลักษณะชั่วคราวที่ผู้มีอำนาจกำหนดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและยกระดับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีสถานะด้อยกว่าบุคคลอื่นเพื่อทดแทนความไม่เท่าเทียมกันที่ดำรงอยู่^๘ ซึ่งหลักการนี้เกิดจากแนวคิดของประธานาธิบดีเคนเนดีและประธานาธิบดีจอห์นสันที่ต้องการสร้างความเป็นธรรมขึ้นในสังคมอเมริกา โดยหลักการดังกล่าวได้รับการยอมรับด้วยการตรากฎหมายสิทธิพลเมือง

^๗ ตัวอย่างจากสมยศ เชื้อไทย. อดีตรัฐธรรมนูญทั่วไป. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๕)

หน้า ๑๓๕.

^๘ F.MELIN-SOUCRAMENINE, "Les adaptations du principe d'egalite a la diversite des territoires, RFDA" 1977 p.911. อ้างถึงในสมคิด เลิศไพฑูรย์, หลักความเสมอภาค, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๒ (มิถุนายน ๒๕๔๓) หน้า ๑๗๐.

(Civil Rights Act) ขึ้นเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๑๙๖๔” และศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาดำเนินการตามหลักดังกล่าวโดยการตัดสินในคดี Regents of University of California V. Bakke 438 US 265 (1978) ว่าการที่มหาวิทยาลัยสำรองที่นั่ง ๑๖% ของคณะแพทยศาสตร์ให้แก่นักศึกษาชนกลุ่มน้อยต่างๆ ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่ เป็นต้น นอกจากนี้ หลักการเลือกปฏิบัติที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่นี้ยังได้รับจากรับรองจากศาลประชาคมยุโรปโดยมีการนำหลักเกณฑ์นี้มาตัดสินในคดี Affaire linguistique belge ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๑๙๖๙ ว่า “ความไม่เสมอภาคทางกฎหมายบางประเภทมีขึ้นเพื่อแก้ไขความไม่เสมอภาคในทางความเป็นจริง”^๖

แต่อย่างไรก็ตาม ในประเทศฝรั่งเศสหลักการนี้กลับมิได้รับการยอมรับ เพราะถือว่าขัดกับหลักความเสมอภาค โดยตุลาการรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสได้วินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๑๙๘๒ ว่าการที่รัฐสภาตรากฎหมายกำหนดว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแบบบัญชีรายชื่อ นั้น บัญชีรายชื่อใดบัญชีรายชื่อหนึ่งจะมีผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลเพศเดียวกันเกินกว่า ๗๕% ไม่ได้ ถือว่าขัดกับหลักความเสมอภาคที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ”^๗

๑.๖ การปฏิบัติให้แตกต่างกันอันเนื่องมาจากระบบที่แตกต่างกัน

การปฏิบัติให้แตกต่างกันนั้นอาจมีผลสืบเนื่องจากการมีระบบที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจะพิจารณาเปรียบเทียบว่ามีการปฏิบัติเท่าเทียมกันหรือไม่ ต้องมีการเปรียบเทียบว่าอยู่ในระบบเดียวกันหรือไม่ เช่น การที่กำหนดให้ข้าราชการ ทหาร หรือตำรวจไม่มีสิทธิในการประท้วงการนัดหยุดงานเพื่อต่อรองค่าจ้างหรือเงินเดือนของข้าราชการ ซึ่งแตกต่างไปจากระบบของเอกชนที่ให้ลูกจ้างมีสิทธิที่ใช้การประท้วง การนัดหยุดงานตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นเครื่องมือในการต่อรอง เรื่องเงื่อนไขในการจ้างได้ในกรณีนี้มีอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกันอันขัดต่อหลักความเสมอภาค ทั้งนี้ เพราะระบบของราชการกับระบบของภาคเอกชนนั้น มีลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในบางกรณีจึงไม่อาจจะนำระบบที่แตกต่างกันมาพิจารณาเปรียบเทียบกับปฏิบัติที่แตกต่างกันได้”^๘

^๖ Patrick WACHSMANN, *Libertes Publiques*, (Paris: Dalloz, 1996), p.224.อ้างถึงในสมคิด เลิศไพฑูรย์, เรื่องเดียวกัน, หน้า๑๗๐.

^๗ Jean-Francois FLAUSS, “Discrimination positive et convention europeenne des droits de l’ homme,” in *Pouvoir et Liberte Etudes Offertes a Jacques MOURGEON* (Bruxelles:Emile Bruylant,1998),p.419. อ้างถึงในสมคิด เลิศไพฑูรย์, หลักความเสมอภาค, วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๒ (มิถุนายน ๒๕๔๓) หน้า ๑๗๐.

^๘ Patrick WACHSMANN, *op. cit.*, p.234.อ้างถึงในสมคิด เลิศไพฑูรย์, เรื่องเดียวกัน, หน้า๑๗๑.

^๙ บรรเจิด สิงคะเนติ,สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เรื่องหลักความเสมอภาค. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,๒๕๔๓)หน้า ๒๑

๑.๗ การปฏิบัติให้แตกต่างกันอันเนื่องมาจากประเพณี

ขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกัน อาจเป็นเหตุผลในการปฏิบัติให้แตกต่างกัน โดยการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมนั้น ต้องไม่ยึดหลักการปฏิบัติกันมายาวนาน เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความถูกต้อง แต่จะต้องใช้หลักความยุติธรรมของประชาชนในขณะปัจจุบันเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ตัวอย่างเช่น สถาบันการศึกษาของรัฐแห่งหนึ่งได้ตั้งมาเป็นเวลายาวนานมาก ซึ่งในขณะที่ตั้งนั้นมีความมุ่งหมายเพื่อให้เฉพาะลูกหลานของข้าราชการเท่านั้นได้ศึกษาเล่าเรียน ต่อมาเมื่อการศึกษาเปิดกว้างขึ้นสำหรับการรับบุคคลอื่นเข้าศึกษาแต่สถาบันดังกล่าวก็ยังกำหนดไว้ว่าผู้ที่เป็นข้าราชการของหน่วยงานนั้น ย่อมได้รับสิทธิพิเศษในการคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันแห่งนั้น ในกรณีนี้ จะเห็นได้ว่าการยึดถือประเพณีที่ปฏิบัติมาอย่างยาวนานของสถาบันการศึกษาแห่งนั้นไม่อาจจะใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาหลักความเสมอภาคได้ เพราะการพิจารณาหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะต้องอาศัยหลักความยุติธรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นต้น^{๑๑}

.....

^{๑๑} บรรเจิด สิงคะเนติ. สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เรื่องหลักความเสมอภาค. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๓) หน้า ๒๒.

สิทธิสตรี*

๑) เกณฑ์การประเมินสถานการณ์สิทธิสตรี

การประเมินสถานการณ์ด้านสตรีได้ดำเนินการภายใต้ข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination Against Women) และพิธีสารเลือกรับ การพิจารณาว่ายังมีช่องว่างระหว่างสิทธิที่กำหนดขึ้นกับการได้รับสิทธิที่มีอยู่จริงหรือไม่ รวมทั้งการพิจารณาและทบทวนกฎหมายต่างๆ เพื่อจะประเมินว่า ได้มีการปฏิบัติตามข้อตกลง อนุสัญญาฯ และมีการเลือกปฏิบัติทั้งโดยนิตินัยและพฤตินัยหรือไม่

๒) สถานการณ์สิทธิสตรี

(๑) การละเมิด การคุกคามทางเพศ และความรุนแรง ยังปรากฏสถานการณ์การละเมิด การคุกคามทางเพศและความรุนแรงเช่นเดียวกับเด็ก จากข้อมูลของรัฐบาลพบว่า สถิติของสตรีที่ถูกกระทำ ความรุนแรงโดยคนในครอบครัวยังคงมีจำนวนมาก นอกจากนั้น กสม. พบเรื่องราวเรียนที่แสดงให้เห็น สถานการณ์การละเมิด การคุกคามและการใช้ความรุนแรงต่อสตรี โดยเฉพาะในสถานที่ทำงาน และพบว่า แม้จะมีกรอบการทำงานด้านกฎหมายเพื่อคุ้มครองสตรีจากการถูกกระทำ ความรุนแรงที่ค่อนข้างเข้มแข็ง แต่ในทางปฏิบัตินั้น ปัญหายังคงดำรงอยู่โดยเฉพาะการไม่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ โดยยังพบการรายงาน คดีความรุนแรงเพียงจำนวนน้อย ทั้งๆ ที่มีปัญหาในเรื่องนี้อยู่มาก

(๒) บริษัท การบินไทยฯ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “การบินไทยสู่ความเป็นสากลด้วยการมีนโยบายคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงตามอนุสัญญา CEDAW” อาจกล่าวได้ว่าสรุปผลและข้อเสนอแนะจากงานวิจัยฯ ทำให้ผู้บริหารของบริษัท การบินไทยฯ ได้เห็นความสำคัญของประโยชน์จากการคุ้มครองผู้ถูกคุกคามและถูกละเมิดทางเพศจึงได้กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ฯ ดังกล่าว

* ที่มา : รายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สืบค้นจาก http://www.nhrc.or.th/2012/wb/th/contentpage.php?id=5&menu_id=1&groupID=4&subID=10

(๓) การยกเลิกข้อสงวน ข้อ ๑๖ เรื่อง สิทธิทางครอบครัวและการสมรส ของอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๕ กำหนดให้ผู้หญิง ผู้ชาย มีสิทธิเท่าเทียมกันในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการสมรส การขาดจากการสมรส การมีบุตร ความรับผิดชอบต่อบุตร การเลือกใช้นามสกุล การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพย์สิน กรณีตัวอย่างเช่น การบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้สตรีได้รับการคุ้มครองสิทธิอย่างแท้จริง ได้แก่ การบังคับค่าเลี้ยงดูจากฝ่ายชายในกรณีหย่าร้าง ซึ่งฝ่ายชายตกลงหรือศาลสั่งให้ส่งค่าเลี้ยงดูบุตร เป็นต้น

(๔) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๕ ให้ข้าราชการและลูกจ้างราชการ ชายได้รับอนุญาตลาไปช่วยเหลือภรรยาที่คลอดบุตร โดยมีสิทธิได้รับเงินเดือนในระหว่างลา ได้ไม่เกิน ๑๕ วันทำการ

(๕) การประกาศ กฎ ก.ร. ว่าด้วยวินัยข้าราชการรัฐสภาสามัญ พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดให้การละเมิดทางเพศ ในสถานที่ทำงานเป็นความผิดวินัยและกำหนดบทลงโทษไว้สำหรับข้าราชการ สังกัดรัฐสภา และ กสม. ได้มีมติให้นำมาใช้กับข้าราชการ กสม. ด้วย ต่อเนื่องจากกฎ ก.พ. ที่เริ่มใช้มาตั้งแต่ ปี ๒๕๕๓

(๖) การจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี รัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ซึ่ง กสม. ได้ร่วมกับเครือข่ายสตรีจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อให้กองทุนพัฒนาสตรีเป็นมาตรการพิเศษในการส่งเสริมความเสมอภาคสำหรับ กลุ่มผู้หญิงที่ต้องได้รับความใส่ใจเป็นพิเศษ เป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้สตรีที่อยู่ในภาวะยากลำบากและ ขาดโอกาสได้รับการส่งเสริมศักยภาพ พัฒนาบทบาทและคุณภาพชีวิตเพื่อให้ได้รับโอกาสทัดเทียมกับ ผู้หญิงอื่นในสังคม แต่อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าองค์กรเอกชนด้านสตรีเห็นว่ากองทุนที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นนี้ มิได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เพื่อช่วยสตรีที่อยู่ในภาวะยากลำบากและขาดโอกาสอย่างแท้จริง สตรีบางกลุ่ม เท่านั้นที่สามารถเข้าถึงกองทุนนี้ได้จึงอาจมีการเลือกปฏิบัติเกิดขึ้น

(๗) สำนักงานประกันสังคมจัดทำหนังสือชักชวนแนวปฏิบัติให้แก่เจ้าหน้าที่ประกันสังคมทั่วประเทศเกี่ยวกับการให้บริการยุติการตั้งครุฑ เพื่อแก้ไขปัญหากรณีการใช้สิทธิประกันสังคม กรณีดังกล่าวสืบเนื่องจากเครือข่ายสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงท้องไม่พร้อม จำนวน ๖๒ องค์กร แจ้ง กสม. ขอให้ประสานทางสำนักงานประกันสังคมเพื่อแก้ไขปัญหา กรณีไม่สามารถใช้สิทธิรับบริการยุติการตั้งครุฑแม้จะเป็นไปตามเกณฑ์ของข้อบังคับของแพทยสภา เนื่องจากไม่มีแพทย์ประสงค์ให้บริการ แม้จะส่งไปสถานบริการอื่น ผู้มีสิทธิประกันสังคมต้องชำระค่าบริการเอง ในกรณีทารกในครรภ์มีความผิดปกติ ไม่สามารถใช้สิทธิประกันสังคมได้ และไม่สามารถใช้สิทธิรับบริการรักษาอาการแทรกซ้อนจากการแท้งไม่ปลอดภัย ซึ่งภายหลังการประสานจากทาง กสม. และเครือข่ายแล้ว ปัญหาดังกล่าว สำนักงานประกันสังคมได้จัดทำหนังสือชักชวนในแนววางปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

(๘) ประเทศไทยได้จัดทำคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ คู่มือดังกล่าวจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือประกอบการปฏิบัติงานทั้งในด้านการสืบสวน จับกุม ปราบปราม การดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด การคัดแยกผู้เสียหาย หรือการคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่ง กสม. พิจารณาเห็นว่า การจัดทำคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ฯ นี้ นอกจากจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มีแนวทางประกอบการปฏิบัติงานแล้ว ยังเป็นตัวอย่างของความพยายามของรัฐบาลไทยประการหนึ่งในการจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งอาจจะส่งผลให้พ้นจากการจัดอันดับของประเทศไทยจากประเทศที่ต้องจับตามอง ระดับ ๒ (Tier 2 Watch List)

(๙) การสร้างกระบวนการเฝ้าระวัง ตรวจสอบการเข้าถึงสิทธิและการคุ้มครองสิทธิของกลุ่มสตรีที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน กสม. ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสนับสนุนกลไกการทำงานด้านสังคม โดยได้ตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิของสตรีและเด็ก เพื่อเป็นการสร้างกลไกและกระบวนการเฝ้าระวัง ตรวจสอบการเข้าถึงสิทธิการคุ้มครองสิทธิของกลุ่มเสี่ยงและพื้นที่เสี่ยงต่างๆ อาทิ ทักษสถานหญิง หอพักกึ่งของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

๓) การประเมินสถานการณ์สิทธิสตรี

ภาพรวมต่อสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับสตรี กสม. เห็นว่าแม้จะมีพัฒนาการด้านการกำหนดนโยบาย กฎหมาย กฎ ระเบียบเพื่อส่งเสริม ปกป้องและคุ้มครองสิทธิสตรี แต่การละเมิดสิทธิสตรีก็ยังคงมีอยู่ แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ จะให้หลักประกันความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย แต่ในกฎหมายอื่นๆ ยังไม่มีนิยาม “การเลือกปฏิบัติ” ตามมาตรา ๑ ของอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ยังพบการค้ามนุษย์และการแสวงหาประโยชน์จากหญิงและเด็ก เนื่องจากการท่องเที่ยวที่แฝงบริการทางเพศยังคงมีอยู่ พระราชบัญญัติสัญชาติฯ ยังเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงไทยที่สมรสกับชายต่างด้าว อาทิ สามีต่างด้าวที่ประสงค์จะขอสัญชาติไทยจะต้องพำนักอยู่ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา ๕ ปี ในขณะที่

ภรรยาต่างตัวของชายไทยไม่ถูกกำหนดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข กรณีผู้หญิงมุสลิมในภาคใต้ โดยเฉพาะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังขาดโอกาสทางการศึกษา หลักประกันทางสังคม การบริการทางสุขอนามัย และโอกาสทางเศรษฐกิจเนื่องจากวัฒนธรรม ประเพณี และสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่และผู้หญิงยังคงเป็นฝ่ายแบกรับภาระในการวางแผนครอบครัว แม้ประเทศไทยจะยกเลิกข้อสงวน ข้อ ๑๖ แล้วก็ตาม แต่ยังคงต้องติดตามการบังคับใช้กฎหมายว่ามีการดำเนินการอย่างจริงจังหรือไม่ เพียงใด เพื่อให้ความเสมอภาคอย่างแท้จริงในทางปฏิบัติ

ปัญหาการละเมิด การคุกคามทางเพศ และความรุนแรงกับสตรี กสม. ได้ดำเนินการทั้งเชิงรุกและรับในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- กสม. เสนอให้ผลักดันกฎหมายที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทสังคมไทยเพื่อจัดการสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว โดยอาจกำหนดเป็นกฎหมายเฉพาะ หรือเพิ่มเติมในกฎหมายที่จะกำหนดขึ้นใหม่หรือกฎหมายที่มีผลบังคับใช้แล้ว ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคระหว่างเพศ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว หรือเพิ่มเติมความผิดฐานคุกคามทางเพศไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

-
- กสม. จัดให้มีการศึกษาวิจัย เรื่อง “การต่อสู้ภาคประชาสังคมเพื่อยุติการคุกคามทางเพศในที่ทำงาน : กรณีศึกษาสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)” ซึ่งงานวิจัยได้มีข้อเสนอให้แก่ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๘ ให้การกระทำอนาจารเป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้ไม่เป็นการกระทำอนาจารต่อหน้าธารกำนัล หรือผู้ถูกระทำได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือไม่ก็ตาม การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๔ ความผิดเกี่ยวกับเพศ เพื่อให้การคุ้มครองผู้เสียหายจากการถูกคุกคามทางเพศในทุกกรณี รวมทั้งปรับบทลงโทษให้สอดคล้องกับความเสียหายจากการถูกคุกคามทางเพศ

-
- การขับเคลื่อนและรณรงค์ยุติการคุกคามทางเพศในที่ทำงานของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) และสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจบริษัท ขนส่ง จำกัด ทั้งนี้ ขสมก. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะฯ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนและตรวจสอบการละเมิดทางเพศและการคุกคามทางเพศด้วย ทั้งยังให้ความรู้กับผู้บริหารและพนักงานให้ตระหนักในเรื่องนี้ด้วย.

สิทธิของบุคคลหลากหลายทางเพศ*

๑) เกณฑ์การประเมินสถานการณ์สิทธิของบุคคลหลากหลายทางเพศ

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้การรับรองว่าบุคคลมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุต่าง ๆ รวมทั้งการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศจะกระทำไม่ได้

(๒) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ข้อ ๒ กำหนดให้รัฐภาคีต้องเคารพและประกันว่าบุคคลจะได้รับสิทธิที่ได้รับการรับรองไว้ในกติกาฯ โดยไม่มีการแบ่งแยกใด ๆ รวมถึงการแบ่งแยกทางเพศ

(๓) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR)

(๔) หลักการยอร์กยการที่ว่าด้วยการเคารพสิทธิทางเพศ เพศวิถี และอัตลักษณ์ทางเพศ ให้ความสำคัญต่อสิทธิในความเสมอภาค และการห้ามเลือกปฏิบัติ สิทธิในการรับรองทางกฎหมาย สิทธิในความเป็นส่วนบุคคลและสิทธิในการก่อตั้งครอบครัว เป็นต้น

๒) สถานการณ์สิทธิของบุคคลหลากหลายทางเพศ

ในปี ๒๕๕๕ ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่สำคัญ ได้แก่ การปรับเปลี่ยนกฎระเบียบเกี่ยวกับการบันทึกผลการตรวจเลือกทหารกองเกิน (เอกสาร สด. ๔๓) สำหรับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในลักษณะที่จะไม่ไปกระทบสิทธิในด้านอื่น ๆ ของบุคคลกลุ่มนี้ ที่ผ่านมา เมื่อบุคคลกลุ่มนี้ต้องเข้ารับการคัดเลือกเป็นทหารกองเกิน เจ้าหน้าที่จะบันทึกผลการตรวจทหารกองเกินว่า “เป็นโรคจิตถาวร” ซึ่งเป็นไปตามกฎกระทรวงกลาโหม ฉบับที่ ๗๔ (๒๕๔๐) ที่กำหนดลักษณะไม่พึงประสงค์ของการรับราชการทหาร แต่การใช้ถ้อยคำดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อสถานะของบุคคล เพราะทำให้บุคคลนั้นเป็นเสมือนผู้ไร้ความสามารถและเป็นอุปสรรคต่อการสมัครงาน รวมถึงทำให้บุคคลนั้นไม่อาจทำนิติกรรมใด ๆ ได้ บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศจึงได้ยื่นฟ้องกระทรวงกลาโหมต่อศาลปกครองกลาง ขอให้เพิกถอนการใช้ข้อความดังกล่าวในบันทึกผลการตรวจเลือกทหารกองเกิน และต่อมา เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๔ ศาลปกครองกลาง ได้มีพิพากษาว่า ความเบี่ยงเบนทางเพศไม่ถือว่าเป็นความผิดปกติ และองค์การอนามัยโลกได้ตัดลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคนรักเพศเดียวกันออกจากกลุ่มที่มีความผิดปกติทางจิตด้วยแล้ว การระบุว่า บุคคลหลากหลายทางเพศเป็นโรคจิตถาวรในบันทึกผลการตรวจเลือกทหารกองเกินจึงเป็นการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ จึงพิพากษาให้กระทรวงกลาโหมใช้ข้อความใหม่ในการบันทึกผลการตรวจเลือกทหารกองเกินของผู้ฟ้อง

* ที่มา : รายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สืบค้นจาก <http://library.nhrc.or.th/ulib/document/Fulltext/F08121.pdf>

คำพิพากษาศาลปกครองกลางดังกล่าวได้นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงกลาโหม ฉบับที่ ๗๕ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ที่กำหนดให้ใช้คำว่า “ภาวะเพศสภาพไม่ตรงกับเพศกำเนิด” (Gender Identity Disorder) แทนคำว่า “โรคจิตถาวร” ในการบันทึกผลการตรวจเลือกทหารกองเกินแทน

ความก้าวหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ กรณีบุคคลที่มีความกำกวมทางเพศแต่กำเนิด หากต้องการเปลี่ยนเพศจากเดิมที่เคยแจ้งไว้เมื่อตอนจดทะเบียนเกิด สามารถยื่นคำร้องขอเปลี่ยนคำนำหน้านามได้ โดยบุคคลนั้นต้องมีใบรับรองแพทย์ที่ระบุว่า บุคคลนั้นมีเพศกำกวมมาแต่กำเนิดพร้อมทั้งมีผลการวินิจฉัย และตรวจทดสอบทางจิตใจยืนยันเพศที่ชัดเจนนำไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ทะเบียน อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ไม่มีเพศกำกวมแต่กำเนิดแต่ได้มีการผ่าตัดแปลงเพศแล้ว ยังไม่สามารถขอเปลี่ยนคำนำหน้านามได้ ส่วนกรณี ที่นักศึกษาข้ามเพศขอแต่งกายชุดบัณฑิตสตรีในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรนั้น มหาวิทยาลัยหลายแห่ง ได้อนุญาตการแต่งกายดังกล่าว แต่ก็มีมหาวิทยาลัยบางแห่งไม่อนุญาตให้บัณฑิตแต่งกายข้ามเพศเข้าร่วมพิธี รับพระราชทานปริญญาบัตร

กรณีการขอจดทะเบียนสมรสของบุคคลที่มีเพศเดียวกัน ยังได้รับการปฏิเสธจากเจ้าหน้าที่ ทะเบียนโดยให้เหตุผลว่า คุณสมบัติของผู้จดทะเบียนไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของการสมรส และขัดต่อ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ตามนัยมาตรา ๑๔๔๘ และมาตรา ๑๔๕๙ จึงไม่สามารถดำเนินการ จดทะเบียนสมรสให้ได้ ในเรื่องนี้ กสม. ได้ร่วมกับเครือข่ายหลากหลายทางเพศ คณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร และกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ร่วมกันยกร่างกฎหมายเพื่อรับรองสถานการณ์ใช้ชีวิตคู่ของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศและได้จัดการ รับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายดังกล่าว รวมทั้งร่วมรณรงค์ให้สาธารณชนเข้าใจมุมมองทางเพศ (Gender Senility) เพื่อผลักดันให้เกิดการคุ้มครองสิทธิของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศได้อย่างเป็น รูปธรรมมากขึ้น

๓) การประเมินสถานการณ์สิทธิของบุคคลหลากหลายทางเพศ

บุคคลหลากหลายทางเพศในปัจจุบันได้รับการยอมรับในสังคมมากขึ้น และการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยค่อนข้างมีความก้าวหน้า เมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศในภูมิภาค แต่หากจะเปรียบเทียบกับประเทศในยุโรปและสหรัฐอเมริกา ประเทศไทยยังคงต้องมีการรณรงค์เพื่อส่งเสริมสิทธิของคนกลุ่มนี้อย่างต่อเนื่อง แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๕๐ จะให้การรับรองว่าบุคคลมีสิทธิเท่าเทียมกัน และห้ามการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุแห่งเพศ แต่บุคคลหลากหลายทางเพศ ยังคงเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบาง ต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนและเลือกปฏิบัติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะให้ความสำคัญและรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ รวมถึงข้อเสนอแนะด้านกฎหมายที่เหมาะสม ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศต่อไป

การถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม*

ด้านชีวิตการทำงาน (Arbetslivet)

กฎหมายห้ามมิให้นายจ้างเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคุณ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม หมายถึง การปฏิบัติต่อคนใดคนหนึ่งในขณะที่ต้องยกกว่าคนอื่นๆ อย่างไม่เป็นธรรม

ไม่ว่าคุณจะเป็นลูกจ้าง เป็นผู้สมัครงาน เป็นนักเรียนฝึกงาน (praoelev) หรือเป็นผู้ฝึกงาน นายจ้างก็ไม่สามารถเลือกปฏิบัติต่อคุณได้ นอกจากนี้แล้วลูกจ้างซึ่งได้รับการเช่าหรือยืมตัวมา ก็ได้รับความคุ้มครองจากการถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมจากนายจ้างด้วยเช่นกัน

เมื่อคุณไปติดต่อสำนักงานจัดหางาน หรือเข้าอบรมที่สำนักงานจัดหางาน คุณก็จะได้รับความคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติด้วยเช่นกัน

คุณมีสิทธิ์ได้รับความคุ้มครองจากการถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเมื่อคุณติดต่อกับ สหพันธ์แรงงาน หรือองค์กรนายจ้าง ตัวอย่างของสหพันธ์แรงงาน ได้แก่ LO, TCO และ Unionen ส่วนตัวอย่างขององค์กรนายจ้าง ได้แก่ Svenskt Näringsliv, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare และ Sveriges Kommuner och Landsting เป็นต้น

คุณมีสิทธิ์ได้รับความคุ้มครองจากการถูกเลือกปฏิบัติ เมื่อคุณจะเปิดธุรกิจส่วนตัวและขอเงินช่วยเหลือเพื่อเปิดธุรกิจ เมื่อคุณยื่นเรื่องขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และเมื่อคุณติดต่อกับ กองทุนเงินทดแทนกรณีว่างงานของคุณ

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินด้านการเลือกปฏิบัติ (DO) จะต้องตรวจสอบดูแลให้นายจ้าง และหน่วยงานอื่นๆ ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

หากคุณคิดว่าคุณถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในที่ทำงาน คุณสามารถร้องเรียนต่อ สหภาพแรงงาน หรือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินด้านการเลือกปฏิบัติ (DO) ก็ได้ แต่หากคุณเป็นสมาชิก สหภาพแรงงานคุณต้องร้องเรียนต่อสหภาพก่อนเป็นอันดับแรก

คุณสามารถร้องเรียนเรื่องการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมอันเกี่ยวเนื่องมาจากสิ่งเหล่านี้ได้

- เพศ
- บุคลิกลักษณะ หรือการแสดงออกแบบข้ามเพศ
- เชื้อชาติ
- ศาสนา หรือความเชื่ออย่างอื่น
- ความทุพพลภาพ
- รสนิยมทางเพศ
- อายุ

* สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินด้านการเลือกปฏิบัติ (DO) สืบค้นจาก : <http://www.do.se/th/>

สิ่งใดบ้างที่อาจถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (Vad kan vara diskriminering?)

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม คือ การที่นายจ้างไม่ยุติธรรม และปฏิบัติต่อคนใดคนหนึ่ง ในที่ทำงานในลักษณะที่ด้อยกว่าคนอื่น อย่างไม่เป็นธรรม เนื่องจากเขาเป็นชายวิเศษ หรือเป็นผู้หญิง เป็นต้น ทั้งนี้นอกจากกฎหมายจะห้ามมิให้นายจ้างเลือกปฏิบัติเองแล้ว กฎหมายยังห้ามมิให้นายจ้างบอกให้คนอื่น ทำการเลือกปฏิบัติแทนนายจ้างอีกด้วย

บางครั้งการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมก็มองเห็นได้ยาก เช่น การตั้งกฎที่ดูเผินๆ แล้ว เหมือนจะดีต่อทุกคน แต่ในทางปฏิบัติแล้วไม่เป็นธรรมต่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น กลุ่มผู้หญิง เป็นต้น

นอกจากนี้แล้วนายจ้างยังไม่สามารถก่อกวนหรือคุกคามใครได้ การก่อกวนหรือคุกคาม หมายถึง การทำไม่ดีกับคนใดคนหนึ่ง เช่น การที่มีคนเรียกคุณด้วยคำที่คุณไม่ชอบ หรือการล้อเล่นในลักษณะ ที่ทำให้คุณรู้สึกอึดอัด เป็นต้น

หากมีการก่อกวนหรือคุกคามเกิดขึ้นในที่ทำงาน นายจ้างจะต้องทำการสืบหาข้อเท็จจริงว่า เกิดอะไรขึ้น และยุติการก่อกวนหรือคุกคามนั้นเสีย

คุณในฐานะนายจ้างจะต้องป้องกันการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วย ซึ่งหมายความว่า คุณจะต้องดำเนินการเพื่อหยุดการเลือกปฏิบัติที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

นายจ้างไม่สามารถปฏิบัติไม่ดีต่อคนคนหนึ่งเพราะว่าเขาจะลางานเพื่อเลี้ยงดูบุตร หรือกำลัง ลางาน หรือเคยลางานเพื่อกิจดังกล่าวมาแล้ว

เจ้าหน้าที่สำนักงานจัดหางาน เจ้าหน้าที่กองทุนเงินทดแทนกรณีว่างงาน หรือเจ้าหน้าที่ สหพันธ์แรงงาน ฯลฯ ไม่สามารถเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ และองค์กรนายจ้าง ก็ไม่สามารถเลือกปฏิบัติต่อลูกค้า หรือผู้มารับบริการได้เช่นกัน

สำนักงานจัดหางาน กองทุนเงินทดแทนกรณีว่างงาน สหภาพแรงงาน หรือองค์กรนายจ้าง เป็นผู้รับผิดชอบต่อองค์กร และการปฏิบัติของพนักงานขององค์กรต่อลูกค้าหรือผู้มารับบริการอยู่เสมอ ดังนั้นหน่วยงานดังกล่าวจึงเป็นผู้ที่อาจถูกร้องเรียนเรื่องการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้

ภาคผนวก

- : หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ นร ๐๕๐๓/๒๐๕๗๘ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๔ ฉบับ
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- : ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๑)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	
ปฏิบัติหน้าที่	
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	
เลขรับ.....	6977
วันที่.....	๒๘ ต.ค. ๒๕๕๗
เวลา.....	๑๙.๕๘ น.

ด่วนที่สุด
ที่ นร ๐๕๐๗/๒๐๕๗๖

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๔ ฉบับ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ จำนวน ๔ ฉบับ

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอ

๑. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันวิทยาลัยชุมชน พ.ศ.
๒. ร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ.
๓. ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แบ่งส่วนราชการในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) และ
๔. ร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.

จำนวน ๔ ฉบับ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้จำนวน ๔ ฉบับ พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป	
รับที่.....	๑๙/๑๐/๕๗ วันที่ ๒๘/๑๐/๕๗
เวลา.....	๑๙.๕๘ น. ส่ง พรบ. สภ.น.
สำนักการประชุม	

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๗ (อภิส)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

กลุ่มงานยุติ

รับที่..... ๓๐(๓) / ๑๕๕๗

วันที่..... ๒๘ / ๑๐ / ๕๗

เวลา..... ๐๙.๕๙

สำนักการประชุม

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันไม่มีมาตรการป้องกันการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศที่ชัดเจน ส่งผลให้บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศไม่ได้รับความคุ้มครองและไม่ได้รับความเป็นธรรมเท่าที่ควร สมควรมีกฎหมายเพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ความเท่าเทียมระหว่างเพศ
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ

.....
.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ” หมายความว่า การกระทำหรือ ไม่กระทำการใดอันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม โดยปราศจากความชอบธรรม เพราะเหตุที่บุคคลนั้นเป็นเพศชายหรือเพศหญิง หรือมีการแสดงออก ที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลทางวิชาการ ทางศาสนา หรือเพื่อประโยชน์ สาธารณะ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ
“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม
พระราชบัญญัตินี้
“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบัน
ครอบครัว
“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกระเบียบหรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ” เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ สทพ.” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ได้แก่ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และปลัดกระทรวงสาธารณสุข

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนหกคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศ ไม่น้อยกว่าห้าปีจำนวนสามคน และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนิติศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ หรือด้านจิตวิทยา จำนวนสามคน

ให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ และมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ไม่เคยถูกไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะกระทำความผิดวินัย

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เคยต้องคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ. ว่าได้กระทำการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

(๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๘) ไม่เคยเป็นผู้กระทำการล่วงเกิน คุณคาม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศ

(๙) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไป จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติ เสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๖

มาตรา ๙ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้แต่งตั้งผู้อื่น ดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่ เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการ สทพ. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย มาตรการ และแผนปฏิบัติงานเพื่อให้มีการส่งเสริมความเท่าเทียม ระหว่างเพศในทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

(๒) เสนอแนะนโยบาย และข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้

(๓) กำหนดแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ สงเคราะห์ หรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคล ซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

(๔) ตรวจสอบ แนะนำ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน มิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

(๖) เสนอรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๗) วางระเบียบเกี่ยวกับการกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการ วลพ. และระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ สทพ. หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๑ การประชุมคณะกรรมการ สทพ. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ สทพ. ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการ สทพ. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการ สทพ. มอบหมายได้

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ
และสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

มาตรา ๑๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ” เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ วลพ.” ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินสิบคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านนิติศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ และด้านจิตวิทยา อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน

ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ สทพ. กำหนด

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการ วลพ. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) วินิจฉัยปัญหาที่มีการยื่นคำร้องว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ตามมาตรา ๑๘

(๒) กำหนดมาตรการชั่วคราวก่อนมีคำวินิจฉัยเพื่อคุ้มครองหรือบรรเทาทุกข์ตาม
มาตรา ๑๙

(๓) ออกคำสั่งตามมาตรา ๒๐

(๔) ยื่นเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๒๑

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
วลพ.

มาตรา ๑๕ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๑
และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการ วลพ. โดยอนุโลม

มาตรา ๑๖ ให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวรับผิดชอบงานธุรการ
และงานวิชาการของคณะกรรมการ สทพ. และคณะกรรมการ วลพ. และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับคำร้องว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ พร้อมทั้งทำความเข้าใจ
เสนอต่อคณะกรรมการ สทพ. คณะกรรมการ วลพ. หรือคณะอนุกรรมการ แล้วแต่กรณี

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ
การป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

(๓) ประสานงานกับบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน
และภาคประชาชน เพื่อให้ความคุ้มครองและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่าง
เพศทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

(๔) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เสนอคณะกรรมการ สทพ.
เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่รัฐมนตรี คณะกรรมการ สทพ.
คณะกรรมการ วลพ. หรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย

หมวด ๓

การตรวจสอบการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

มาตรา ๑๗ การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ
หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติ
โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศจะกระทำมิได้

มาตรา ๑๘ บุคคลใดเห็นว่าตนได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำ
ในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และมีข้อเป็นร้องเป็นคดี
อยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ วลพ.
เพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศหรือไม่ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ
วลพ. ให้เป็นที่สุด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้อง การพิจารณา และการวินิจฉัย
ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ สทพ.

การร้องขอตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ โดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินให้แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศได้ และหากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้

การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศอาจขอให้องค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ยื่นคำร้องหรือฟ้องคดีแทนได้

การฟ้องคดีตามวรรคสอง ให้ฟ้องภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่คณะกรรมการ วลพ. มีคำวินิจฉัย หรือนับแต่วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๙ ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ คณะกรรมการ วลพ. อาจกำหนดมาตรการชั่วคราวก่อนมีคำวินิจฉัยเพื่อคุ้มครองหรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศเท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณีก็ได้

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่คณะกรรมการ วลพ. วินิจฉัยว่า เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ให้มีอำนาจออกคำสั่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ด้วยวิธีใดที่เห็นเหมาะสม เพื่อระงับและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

(๒) ให้การสงเคราะห์ผู้เสียหายตามความในหมวด ๔

คำสั่งของคณะกรรมการ วลพ. ตามวรรคหนึ่ง จะต้องแสดงผลอย่างชัดเจน และอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ได้เท่าที่จำเป็น รวมทั้งจะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการ สทพ. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่คณะกรรมการ วลพ. วินิจฉัยว่า มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้คณะกรรมการ วลพ. ยื่นเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อพิจารณายื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

มาตรา ๒๒ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการ วลพ. อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการ วลพ. มอบหมาย มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยมีหมายค้น เว้นแต่หากเน้นเข้าไปกว่าจะขอหมายจะทำให้พยานหลักฐานนั้นถูกยกย้ายหรือทำลาย

(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา

ให้ผู้เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ชี้แจงข้อเท็จจริง ตอบหนังสือสอบถาม หรือส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่กรรมการ วลพ. อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวในการปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๒๓ ให้กรรมการ วลพ. อนุกรรมการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา
ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง
ทุกครั้ง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

หมวด ๔
การสงเคราะห์ผู้เสียหาย

มาตรา ๒๔ เมื่อคณะกรรมการ วลพ. มีคำวินิจฉัยว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ให้ผู้เสียหายมีสิทธิขอรับการสงเคราะห์โดยยื่นคำขอต่อสำนักงานตามแบบที่ผู้อำนวยการประกาศกำหนดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ.
สิทธิขอรับการสงเคราะห์ตามวรรคหนึ่ง เป็นสิทธิเฉพาะตัวไม่อาจโอนกันได้
และไม่ตกทอดทางมรดก

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถ หรือในกรณีที่ผู้เสียหายไม่สามารถยื่นคำขอรับการสงเคราะห์ด้วยตนเองได้ ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาล สามีหรือภริยา หรือผู้ดูแล แล้วแต่กรณี จะยื่นคำขอแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการประกาศกำหนด

มาตรา ๒๖ การสงเคราะห์ผู้เสียหายให้กระทำโดยให้ความช่วยเหลือประการหนึ่ง ประการใด หรือให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ดังต่อไปนี้

- (๑) ค่าขาดประโยชน์ที่นำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ
- (๒) ค่าสูญเสียโอกาสที่เป็นค่าเสียหายในเชิงพาณิชย์ซึ่งสามารถคำนวณเป็นเงินได้
- (๓) ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทาง

ร่างกายและจิตใจ

(๔) การสงเคราะห์ในรูปแบบหรือลักษณะอื่น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และจำนวนเงินในการสงเคราะห์ผู้เสียหายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ สทพ. กำหนด

มาตรา ๒๗ การได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๒๖ ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้เสียหายในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๕

กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

มาตรา ๒๘ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ กองทุน ประกอบด้วย

(๑) เงินสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

(๒) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้กองทุน

(๓) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน

(๕) รายได้อื่น

เงินและทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งให้ส่งเข้ากองทุนโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๓๐ เงินในกองทุนนี้ให้ใช้จ่ายภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อกิจกรรมหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

(๒) เพื่อคุ้มครองและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

(๓) เพื่อช่วยเหลือ สงเคราะห์ หรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจาก

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามมาตรา ๒๖

(๔) เพื่อการสอดส่องดูแลและให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับ การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) เพื่อส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

(๖) เพื่อการติดต่อและประสานงานกับบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

(๗) เพื่อการอื่นตามที่คณะกรรมการ สทพ. เห็นสมควร

มาตรา ๓๑ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการ สทพ. แต่งตั้งจำนวนสี่คน ในจำนวนนี้จะต้องเป็นผู้แทนจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ เป็นกรรมการ

ให้รองผู้อำนวยการซึ่งผู้อำนวยการมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารกองทุนจะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๓๒ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการบริหารกองทุนโดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารกองทุน การรับ การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการระดมทุน การลงทุน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ สทพ. กำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
- (๒) พิจารณานุมัติการจ่ายเงินสงเคราะห์แก่ผู้เสียหายเนื่องจากการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามระเบียบที่คณะกรรมการ สทพ. กำหนด
- (๓) รายงานสถานะทางการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการ สทพ.

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ วลพ. ตามมาตรา ๒๐ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าเจ้าพนักงานดังต่อไปนี้เห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่ควรได้รับโทษจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง ให้มีอำนาจเปรียบเทียบ ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้อำนวยการ สำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร
- (๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในจังหวัดอื่น

ในกรณีที่มีการสอบสวน ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้ผู้อำนวยการหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่บุคคลนั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ให้ดำเนินคดีต่อไป

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศโดยทำความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการ สทพ. คณะกรรมการ วลพ. หรือ คณะอนุกรรมการ แล้วแต่กรณี รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

๒.๔ กำหนดกระบวนการตรวจสอบการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

กำหนดให้มีกระบวนการตรวจสอบการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ เมื่อบุคคลใดเห็นว่าตนได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ วลพ. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศหรือไม่ คำวินิจฉัยคณะกรรมการ วลพ. ให้เป็นที่สุด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้อง การพิจารณา และการวินิจฉัยให้เป็นไปตามระเบียบ ที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ สทพ. การร้องขอนั้นไม่เป็นการตัดสิทธิผู้เสียหาย ในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ โดยให้ศาลมีอำนาจกำหนด ค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินให้แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศได้ และ หากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ระหว่างเพศไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้ การใช้สิทธิดังกล่าวของบุคคลซึ่งถูกเลือก ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศอาจขอให้องค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ยื่นคำร้องหรือฟ้องคดีแทนก็ได้

๒.๕ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสงเคราะห์ผู้เสียหายจากการกระทำ ในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

เมื่อคณะกรรมการ วลพ. มีคำวินิจฉัยว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ระหว่างเพศ ให้ผู้เสียหายมีสิทธิขอรับการสงเคราะห์โดยยื่นคำขอต่อสำนักงานตามแบบที่ผู้อำนวยการ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวประกาศกำหนดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ. ซึ่งสิทธิขอรับการสงเคราะห์นั้นเป็นสิทธิเฉพาะตัวไม่อาจโอนกันได้ และไม่ตกทอดทางมรดก การสงเคราะห์ผู้เสียหายให้กระทำโดยการให้ความช่วยเหลือประการหนึ่ง ประการใดหรือให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เช่น ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถ ประกอบการงานได้ตามปกติ ค่าสูญเสียโอกาสที่เป็นค่าเสียหายในเชิงพาณิชย์ซึ่งสามารถคำนวณ เป็นเงินได้ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในการรักษาพยาบาล หรือค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้ การได้รับการสงเคราะห์ดังกล่าวไม่เป็นการตัดสิทธิผู้เสียหายในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิด ต่อศาลที่มีเขตอำนาจ

๒.๖ กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

กำหนดให้มีกองทุนหนึ่งในสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมความเท่าเทียม ระหว่างเพศภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ที่ว่า เพื่อการช่วยเหลือสงเคราะห์หรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคล ซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และเพื่อส่งเสริมการศึกษา การวิจัย หรือการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ รวมทั้ง กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและ สถาบันครอบครัว เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการ สทพ. แต่งตั้งจำนวนสี่คน ในจำนวนนี้จะต้องเป็นผู้แทนจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับด้านการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ เป็นกรรมการ และให้รองผู้อำนวยการฯ ซึ่งผู้อำนวยการฯ มอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ

๒.๗ บทกำหนดโทษ

กำหนดโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ วลพ. คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการ วลพ. มอบหมาย รวมทั้งกำหนดให้เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจเปรียบเทียบได้ เพื่อให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

ในต่างประเทศมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลตามกฎหมายให้ความเท่าเทียมกันและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ดังนี้

๓.๑ ประเทศเนเธอร์แลนด์

ประเทศเนเธอร์แลนด์ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน ค.ศ. ๑๙๙๔ (The Equal Treatment Act 1994) ซึ่งกำหนดห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในเรื่องของศาสนา ความเชื่อ ความเห็นทางการเมือง เชื้อชาติ รสนิยมทางเพศ หรือสถานะทางพลเมือง เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกันของบุคคลในสังคม โดยมีคณะกรรมการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal Treatment Commission) ซึ่งถูกจัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒ ประเทศสวีเดน

ประเทศสวีเดนได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่

(๑) พระราชบัญญัติว่าด้วยโอกาสที่เท่าเทียมกัน ค.ศ. ๑๙๙๑ (The Equal Opportunities Act 1991) โดยวัตถุประสงค์ในการตราพระราชบัญญัตินี้ คือ เพื่อสนับสนุนสิทธิที่เท่าเทียมกันสำหรับชายและหญิงในการทำงาน ข้อกำหนดและเงื่อนไขของการจ้างงาน รวมทั้งการห้ามเลือกปฏิบัติระหว่างเพศ

(๒) พระราชบัญญัติห้ามการเลือกปฏิบัติ ค.ศ. ๒๐๐๓ (The Prohibition of Discriminations Act 2003) ซึ่งได้กำหนดบทบัญญัติให้การเลือกปฏิบัติระหว่างเพศเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๓.๓ สหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศไว้เป็นการเฉพาะ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่

(๑) พระราชบัญญัติการจัดการเลือกปฏิบัติทางเพศ ค.ศ. ๑๙๗๕ (The Sex Discrimination Act 1975) ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมิได้มุ่งคุ้มครองเฉพาะสตรีในเรื่องการถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศเท่านั้น แต่ยังมีคุ้มครองบุคคลอื่นๆ นอกจากสตรีอีกด้วย

(๒) พระราชบัญญัติส่งเสริมความเท่าเทียมกัน ค.ศ. ๑๙๙๕ (The Disability Discrimination Act 1995) โดยกฎหมายฉบับนี้มุ่งคุ้มครองบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสมองจากการถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม รวมทั้งยังมีบทบัญญัติที่กำหนดให้สวัสดิการหรือความสะดวกอื่นๆ แก่ผู้ที่มีความสามารถบกพร่องดังกล่าวด้วย